

C. K. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Zentagasse 5.

44511

10 9. X. 1913/10 422

PROSTA
VODI
POT K
SVOBODI!

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Madonnina 15
Telefon 1570
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrto leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 1.

V Trstu, 1. januarja 1913.

Leto VI.

Vsem našim čitateljem in naročnikom želimo srečno in veselo novo leto.
UREDNIŠTVO.

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. deželna kot tiskovna sodnija v Trstu je po predlogu c. kr. državnega pravdnštva razsodila, da ustanavlja vsebina člankov 1) „Tiskovna svoboda v Avstriji“ in sicer od besed: „Odloka ukazujeta“ do besed: „socializma izjalovi“; 2) „Italijanski železničarji zoper vojno“ in sicer od besed: „Vemo pa“, do besed: „izbruh vojne“ — uvrščena v listu „Železničar“ dd. Trst, 15. decembra 1912 št. 24 vse objektivne znake hudodelstva po § 65a kaz. zak.

Potrjuje se že uvedeno zaplenjenje imenovane tiskovine, prepoveduje se razširjanje iste in ukazuje se uničenje nabranih primerkov in tistih ki se imajo še nabrati, kakor hitro postane navzoči odlok pravomočen. —

Razlogi:

V omenjenih odstavkih se skuša ljudstvo, posebno delavstvo k sovraštvu in zaničevanju zoper državno upravo nahujskati. — To pa tvori v objektivnem oziru vse znake hudodelstva po § 65 a) kaz. zak. Zato je bilo treba razsoditi kakor v dispozitivnem delu navedeno. —

Trst, dne 16. decembra 1912.

Murn s. r.

Zopet zaplemba!

Gosp. dr. Senekovič goji nekako posebno ljubezen do našega lista, ker si ga tako pogostoma privoščil. Ob vsaki malenkosti se že spotakne in najbrž ga stane prav mnogo truda, predno najde paragraf, ki bi vsaj navidezno opravičil zaplembo. To šikaniranje našega lista se dogaja zlasti od tedaj, ko je bil gospod dr. Senekovič kot vladni zastopnik zadnjikrat na železničarskem shodu. Pa menda ja ni to maščevalnost za takratno blamažo? Če opravičeno sumimo kaj takega, potem bomo pač morali drugje potrkati in vprašati, če sme osebnost razpoložena igrati kako vlogo pri cenzuri. Za naše mnenje v tem oziru imamo dovolj povoda, ker vidimo, da se v našem listu zapleni odstavke, ki se jih povsod v Avstriji — celo v Ljubljani in Gradcu — pusti nedotaknjene.

V 24. številki našega lista zaplenjen spis „Tiskovna svoboda v Avstriji“ smo prevedli iz našega nemškega glasila „Der Eisenbahner“. Pred in za nami pa so pisali še drugi listi o ravnoistem predmetu mnogo ostreje nego mi, ali vendar temu se noben državni pravdnik — niti gosp. Höpler v Gradcu, znan časniški tiran — ni zmenil za to.

Naši čitatelji so po veliki večini dobili list še nepokvarjen v roke. Le tržaškimi čitateljem se ga je ugrabilo, in še teh so ga nekateri dobili. Raditega pa tudi nismo napravili drugega natisa.

Sicer pa si ne moremo želeči boljše agitacije za naš list, kakor to, ki jo vrši tukajšnje državno pravdnštvo. Železničarji pa naj izrabijo priliko in pridobivajo novih čitateljev našemu listu.

Nekoliko pregleda.

Še nekoliko ur in kolo zgodovine se pomakne za leto naprej. Nevzdržema in po določenem nerazrušljivem zakonu gre tok časa svojo pot. Spreminjajo se dobe, rušijo se stari sistemi, porajajo se novi razredi. Brez prestanka in v začrtani smeri se vrši naravni proces in svetovni razvoj. Polagoma, toda gotovo se približujemo izpopolnitvi človeštva. Ne ena minuta tisočletnega časa ni brez pomena za usodo človeške družbe. Vsako novo leto je nov korak naprej k cilju, ki ga zasleduje in pričakuje kdor hlepi po luči in je željan svobode. Novo leto, novi čas, nova stremjenja in novi boji! Ker tako zahtevajo spreminjajoče se nove dobe in splošni napredek sveta, in ker je dolžnost vsakega, ki hoče vedeti zakaj je prišel na svet, da prinaša svojo skromno pomoč boju za rešitev in osrečitev človeškega rodu.

Zgodovina je za nami in pred nami. Za nami tisočletno delo ljudstev, tisočletno izkoriščanje in pobijanje, boji rebelov in plemenito žrtvovanje zavednih; pred nami zaželjeni cilj popolne svobode in blagostanja, ki ni več daleč svojemu uresničenju.

Naša doba bo imela najznamenitejše mesto v človeški zgodovini. Značila bo prehod razredov iz vekovnega suženjstva v novo dobo enakopravnosti in emancipacije. Tem pomembnejša in težavnejša je torej naša naloga. V izvrševanju te naloge nas pa krepi zavest dovršene dolžnosti. Tudi ob koncu tega leta in pričetku novega smemo — poleg nekaterih nedostatkov — konstatirati ponosno obenem, da zaključimo dobo intenzivnega in uspešnega delovanja. Tem ponosnejši smemo biti na boje pretečenega leta, ker so se ti vršili v nelahkih in neprijetnih razmerah in v dobi preteče militaristične nevarnosti in najhujše reakcije.

Kapitalizem je praznoval v tem letu divje orgije brutalnosti in špekulacij. Evropo je pretresavala nevarnost splošnega bratomornega pobijanja in klanja. Na Balkanu se je vnel krvav pretep. Padlo je na tisoče in tisoče koristnih ljudi. Niso padli za svobodo ljudstva. Šli so v smrt za tuje interese in po krivdi pešice od usode izvoljenih.

Vkljub tem razmeram se je stranka zavednih delavcev znala uveljaviti. Izrekla je svojo odločilno besedo, ko je bil moment najnevarnejši. Besedo, ki jo je izrekel kongres v Bazlu, je bila kapitalizmu razumljivo in značilno svarilo.

Tudi v notranjosti so se organizacije poglobile in konsolidirale. Novim bojem, ki se jih bo usililo organizacijam, bo mogoče se uspešno in nepremagljivo zoperstaviti. Organizacije slone na trdni in gotovi podlagi.

Tudi železničarska organizacija zaključila svoje poslovno leto v zavesti dosežene moralne zmage. Spletkarjenje vladinih in kapitalističnih hlapčevskih nacionalističnih strank so znatno občutili železničarji in njih razredna organizacija. Oviralo se je naše delovanje na vse mogoče in nepošteno načine. Na eni strani se je lagalo in obrekovalo organizacijo, na drugi — v parlamentu in drugje — se je pa izdajalo in prodajalo pravice, interese in življenje železničarstva. Naj omenimo samo

spletkarjenje povodom 17 milijonskega predloga sodr. Tomschika v parlamentu in predloge nacionalistov o zavarovalnici zoper nezgode. Izdajstvo se jim ni posrečilo. Organizacija železničarjev je odbila uspešno vsak napad. Nacionalizem se je pred močjo naših vist upognil. Boj je končal z našo popolno zmago nad nacionalizmom. Moralni zmagi bo sledila materialna. V prihodnjem letu bodo morale uprave izvesti zahteve vseh kategorij in parlament povrniti železniškemu osebju svoto, ki mu jo po zakonitem sklepu dolguje. — Novim potrebnim in neizogibnim bojem naj se železničarji, ki hočejo doživeti bolj človeške razmere, pripravijo z ojačenjem organizacije. To je umestno tudi ob tej priliki zopet poudarjati.

Novo leto obeta mnogo silnih bojev; poostrišlo se bo socialno in razredno nasprotje.

V znamenju boja torej pozdravljamo novo leto. V znamenju boja kličemo vsem izkoriščanim in zatiranim: Združimo se, da v sklenjenih nepremagljivih vistah izvojujemo zmago ljudskih pravic, zmago svobode in socializma!

Strokovna disciplina.

I.

Če se ozremo nazaj v zgodovino preteklih stoletij, vidimo da se izkoriščani in poteptani ljudski sloji že zdavnaj borijo za njih osvoboditev iz telesne in duševne revščine. Zapostavljene ljudske mase stremijo po gospodarski, socialni in pravni enakosti. Četudi nima gibanje mas vedno in povsod enake in jasne oblike, pa je vendar razumeti, da zasleduje proletarski svet cilje enakosti; enakosti v pravicah in dolžnosti. Ker pa višji sloji zatirajo in ovirajo probujanje izstradanega in zamenarjenega ljudstva, se poostrejuje razredni in socialni kontrakt med nasprotujoča si delavska in kapitalistična svetova. Boj zavzema čimdalje bolj ostrejšo in jasnejšo oblike. Razredi se strnejo in konstituirajo. Značaj in cilji boja postajajo popolnejši in izrazitejši. Splošni kulturni, gospodarski in politični razvoj družbe pospešuje probujanje in emancipacijo delavstva.

Uradna zgodovina, ki nam bogato pripoveduje o vojnah in bojiščih o podjarmljenju narodov in osvojitvi tujih dežel, ne omenja razredno gibanje, ki se pojavlja in razširja skoz stoletja. Tudi zgodovina kulture nima besede za razvoj, ki se izvršuje neizogibno v človeški družbi. Socialna zgodovina delavskega pokreta sama pripoveduje o strankah in težnjah, o položaju in stremljenju ustvarjajočega razreda. Početki delavskega gibanja so zahtevali mnogo žrtv, takojšnjih uspehov skoro ni bilo. Padle so neštene žrtve. Poraženi so bili prvi bojevniki ljudske svobode. Gibanje mas ni privedlo vedno do zaželenih realnih rezultatov. Ali težavni boj je vstvarjal samozaupanje in samovest mase. Solidarnost je prevevala delavske duše. Jačila se je moč skupnosti in enotnosti. Ideal svobode in pravice je razvnel razum in srce množice. Razredna zrelost in razredni značaj se je poglobljala in izpopolnjeval. Veki nam govorijo o puntih kmetov, o heretičnih rebelov, o bojih srednjeveških avtonomnih občin. Ideje, ki si jih predstavljamo kot sad najnovejšega časa, so že v

davni preteklosti delovale in razširjale človeško prepričanje. Nezrelosti časov, specialne tedanje razmere in zaradi teh specialnih razmer onemogočeni smotreni in disciplinarni boj, so bile ovire večjemu razvoju delavstva.

Glavni pospeševatelj socializma in razrednega boja je pa kapitalizem. Z večjo izrabo produktivne moči proletariata je kapitalizem utrdil v ljudstvu zavest vrednosti in koristi proizvajalcev. Tehnika in znanstvo sta pospeševala izobrazbo in kritično presojanje. Narasčala je vse silnejša razredna zavednost. Način početkov in razvoj kapitalizma je v marsičem podučil proletariata. Kapitalizem se je uveljavil, ker je bila njemu pogoj obstanka koncentracija moči in bogastva. Proletariat je bil primoran slediti v tem kapitalizmu. Zoper koncentracijo kapitala je bilo treba postaviti koncentracijo proizvajalcev in vstvariteljev, po krivičnosti sistema od drugih ugrabljenih kapitalov. Boj delavstva je zadobil tako smoter in disciplinirano enotnost. Danes imamo organizacije z milijoni članov združenih, da si priborijo skupne pravice, ki se vsi strinjajo s skupnim programom in ki skupno in do zadnjega sledijo volji in priporočilom izvoljenih zastopnikov in zaupnikov. Disciplinarnost in enotnost stremljenj, ki spojuje vse člane, vse zavedne delavce, je karakteristični in značilni pojav v razvoju novega razreda, ki se pripravlja na osvojitve hogastva in države, zakonov in institucij.

Organizacija ustvarja moč a ustvarja obenem tudi značaj in milje delavstva. Primerjajmo delavce tovarn pred petdesetimi ali sto leti z modernim organiziranim delavcem. Kakšna razlika! Tam delavec izstradan, izkoriščen, zasmehovan in zapostavljen, ki revno in udano trpi krivico sistema, pest, in žaljivko gospodarja. Tukaj ponosno zavedni delavec, ki ne prosí, ki se ne klanja; ki zahteva svoje pravice in imponira svoje želje. V solidarnem boju se je ojačila duševnost in značaj delavcev.

Na vse širšem polju se bije sedaj socialna bitka. Vse širše obzorje ima delavec pred očmi. V zarjo novih časov gleda, ko bo on gospodar in mojster človeške družbe. Pridobiva si gospodarsko moč, osvojuje si državne institucije; uveljavlja se tako kot proizvajalec in diktira tako svoje zakone. — Solidarnost vstvarja moč, naraščanje razredne moči omogočuje vsestranski boj, vsestranskemu gospodarskemu in političnemu boju ja pa pogoj smoter, cilj in disciplina.

PODLISTEK.

Predpisi za prometno službo.

(Dalje.)

O d d e l e k V.

Nakladanje in obremenitev voz.

Člen 27.

Nakladanje voz.

1. Pri nakladanju voz se je ogibati vsakega poškodovanja voz ali pa blaga, ki ga je naložiti; blago je po važnosti enakomerno razdeliti na obe osi. Pri nakladanju odprtih voz se ne sme prekoraciti dopuščene mere v višino, širino in dolžnost.

Tovore, ki presegajo dovoljeno nakladno mero, se sme odp. emiti le s posebnim dovoljenjem c. kr. državnoželezniškega ravnateljstva in to po določbah, ki se jih izda za vsak posamezen slučaj posebej.

2. Lega vsega naloženega blaga mora biti trdna in varna.

Če se ne doseže varnega nakladanja že po obliki naloženih predmetov, se mora zato skrbeti po uporabi jermenov, vrvi, verig, lesenih podlog ali drugih nakladnih priprav.

3. Zavorne vozove je z ozirom na varno in uspešno zaviranje vlakov po možnem izkoriščanju nosne zmožnosti naložiti z blagom za najoddaljenejša postaja.

Odp. zavorne vozove se sme naložiti le tako, da ni ovirana uporaba zavore.

4. V ostalem pa se je glede nakladanja voz ravnati po tozadavnih določbah predpisov za bla-

Socialno zavarovanje.

Bolniško zavarovanje železničarjev

Odsek za socialno zavarovanje železničarjev se je na svoji drugi seji pečal tudi z bolniškim zavarovanjem železniškega osebja. Sklepi glede posameznih paragrafov ne spreminjajo v glavnem dosedanje določbe. Glavni namen razpravam in sklepom je bil, da se reaktivira določbe glede bolniškega zavarovanja železničarjev v smislu prejšnjih sklepov.

Tudi topot je bilo jasno, da hoče vlada s svojimi spremembami določb poslabšati zavarovalni zakon. Sekcijski svetnik pl. Glanz je predlagal črtanje določbe, da se ima v slučaju podržavljenja privatne železnice prevzeti obratno bolniško blagajno s pogojem, da se varuje pridobljene pravice članov. Sodr. Tomschik se je uspešno uprl predlaganemu črtanju. Predlagano črtanje je odsek odklonil. Zastopnik železniškega ministrstva se je protivil tudi določbi, da je spreminjevalne prejemke železniškega osebja vpostevati pri bolniškem zavarovanju; kot argument je služilo seveda sklicevanje na simulacijo bolnikov. Stališče vlade je podpiral tudi agrarec Kratochvil, kar je zopetni dokaz sovraštva, ki ga gojijo agrarci zoper železniško osebje. Tudi ta poskus oskodovalja interesov železničarjev se je posrečilo soodr. poslancu Tomschiku uspešno odbiti.

Poročilo o teku razprave in sklepov je sledeče:

Odsek za socialno zavarovanje je imel na svoji drugi seji posvetovanje o poglavju: „Obratna bolniška blagajna železniških podjetij“. Razpravlja se o §§ 107, 108 in 109 vladne predloge.

§ 107 odstavku d se dostavi: „Obratni podjetnik in blagajna . . . prevzame“. § 108 odstavku d se dostavi: „Država in blagajna . . . prevzame“. Nadalje se je po odstavku d § 107. dodalo še sledeči novi odstavek:

„V ostalem se opravlja pri takih blagajnah tudi določbe glede okrajnih in obratnih bolniških blagajn in sicer §§ 72 do 74, 79. odstavka 1. in 2., 82 do 85, 89, 100, številke 1 do 5 § 102 in §§ 105 odstavka 1. in 109“.

Paragrafu 108 se je mesto zadnjega postavka, predlaganega od vlade, dodalo sledeče nove odstavke:

„V ostalem se vporablja tudi za take blagajne določbe glede okrajnih in drugih obratnih bolniških blagajn in sicer določbe §§ 79. odstavka 1. in 2., 82 do 85, 89 številke 1 in 5 § 102 in §§ 102 in §§ 105. odstavka 1. in 109.“

Blagajne ostanejo podvržene sočasno veljavnim predpisom in pa nadzorstvu oblastij, ki vodijo upravo dotičnih državnih obratov“.

govno manipulacijo in v njih omenjenih posebnih predpisih.

5. Po železniškem osebju izvršeno nakladanje izredno težkih in obsežnih predmetov, katerih varna lega in pritrditev na vozeh je posebno težavna, kakor n. pr. veliki stroji in strojni deli, parni kotli in slično, se mora vršiti pod osebnim nadzorstvom postajenačelnika, ali skladiščenega uradnika. V potrebi se pritegne nadzorstvu nakladanje strokovno večje vlakopospeševalne ali delavniške nameščence.

Če je naložiti predmete, ki radi svoje izredne oblike ali kakovosti zahtevajo posebne priprave za nakladanje in pritrditev, se morajo postaje radi potrebnih ukazov od slučaja do slučaja obrniti na c. kr. državno železniško ravnateljstvo.

V odpremo oddane stroje, ki potrebujejo radi svoje velike teže ali svojega načina zgradbe posebne nadzorstva, mora vselej spremljati strokovenjak.

6. Na postajah, kjer se redno napolnjuje ali izpraznjuje rezervoarne vozove za gorljive tekočine, morajo v neposredni bližini nakladalnih prostorov biti pripravljene kupi peska za gašenje požara, ki bi utegnil izbruhniti.

7. O vozeh, ki se jih vporablja za odpremo eksplozivnih predmetov ter o opreznosti pri nakladanju takih predmetov obstoje posebni predpisi.

Člen 28.

Obremenitev voz.

1. Teža v vozenu naloženega tovora ne sme presegati napisane nakladne teže voza za več kot 5 odstotkov.

Zastopnik železniškega ministrstva je predlagal črtanje pasusa zadnjega odstavka § 107: „Vsekakor pa je čuvati pridobljene pravice članov.“

Temu predlogu zastopnika vlade se je ostro in energično uprl poslanec soodr. Tomschik z motivacijo, da absolutno ne gre, da bi se v slučaju podržavljenja zasebne železnice odvzelo članom pridobljene pravice.

Pri glasovanju je bil predlog vlade o črtanju gori označenega stavka odklonjen.

Pri § 109. zastopa vladni zastopnik stališče, da naj odstavku 2. odpade sklicevanje na § 102; nadalje, da se naj črta zadnji odstavek vladne predloge in namesto njega stopijo sledeče določbe:

„Opravičnik blagajne zamore določiti, da imajo voliti načelstvo neposredno člani sami in da pripada poslovanje občnega zbora načelstvu.“

Če sega obrat v več dežel, se more za vsak obratno upravni okraj ustanoviti samostojno blagajno.

Glede na črtanje zadnjega odstavka vladne predloge, ki se glasi:

„Opravičnik blagajne zamore določiti, da uslužbenci, ki imajo za slučaj bolezni po službenem redu pravico do nadaljnjega plačanja plače ali mezd, ni podeliti bolnišnice. Kot nadomestilo za večje izdatke pri službenih voznjah se mora uslužbenecem, ki imajo razven plače ali mezde še spremljive prejemke (kilometrina, urnina in voznina), plačati polovico praviloma določene bolnišnice. To velja če je obolesti posledica nad sedem dni trajajoča nezmožnost za delo po drugem dnevu pravice do prejema plače ali mezde najdalje pa za dobo enega leta. Te spremljive prejemke je všteti tudi pri odmerjanju prispevnega temelja (§§ 20 in 21) . . .“

Zastopnik železniškega ministrstva pl. Glanz je priporočal črtanje odstavka. Ta določba vstvarja po mnenju ministrskega zastopnika simulante (!)

Agrarnemu poslancu Kratochvilu se zdi želja železniškega ministrstva zelo dobra; podpira na vse pretege črtanje odstavka.

Poslanec Tomschik energično ugovarja reakcionarnemu stališču vlade. Odsek za socialno zavarovanje je sprejel odstavek in vlada ga je tudi uveljavila. Zdaj hoče vlada naenkrat uzakonjeni odstavek razveljaviti. Za pretvezo si je izbrala sklicevanje na simulante. Žalostno je, da se reakcionarnim naklepom vlade pridružuje poslanec, ki hoče biti zastopnik delavskih slojev. Sodr. Tomschik pobija z dokazi razloge s katerimi skuša vlada podpirati predlagano črtanje.

Predlog, da naj se črta zadnji odstavek § 109 je odklonjen.

Če je na vozu poleg tovarne teže napisana tudi nosilna zmožnost (Tragfähigkeit), pomenja to obenem najskrajnejšo mero obremenitve, katere prekoračenje je brezpogojno prepovedano.

Če ja na posameznih vozeh napisana sama o nosilna zmožnost ne pa tudi nakladna teža, je navedeno nosilno zmožnost vedno smatrati kot nakladno težo.

2. Glede obremenitve novih in na novo pri oseh in tečajih popravljenih (ausgebunden) vozeh so veljavne tozadavne določbe predpisa št. XXXVI za vozovno nadzorno službo. Za opremo živih živali, eksplozivnih in zavoljo ognja nevarnih predmetov se takih voz ne sme vporabljeti. Označuje se jih s posebnimi nalepnimi listki.

O d d e l e k VI.

Premikalna služba.

Člen 29.

Splošne določbe.

1. Premikalna služba obsega naročilo in izvedbo potrebnega premikanja vozil, njih pripenjanje in odpenjanje ter vodstvo in nadzorstvo teh del.

2. Za časa vsakega premikanja, vsled katerega je ovirana vožnja vlaka na postajo, iz nje ali pa skozi njo, mora biti postaja (ogibalnice) krita potom predpisanih znamenj.

3. Premikanja na uvoznih tirih se smejo na postajah z uvoznimi znamenji in predznamenji vršiti le do zaznambenega kola, ki stoji na notranji strani 50 metrov pred uvoznim znamenjem, na postajah z distančnimi znamenji pa sredi med

Sodr. Tomšchik predlaga, da naj se odstavek 2 § 109 glasi tako:

„Pravico do uprave te blagajne imajo člani v enaki meri kot člani obratnih bolniških blagajn (§ 102); o sprejmu ali odslavljanju železniških zdravnikov, o določitvi njih prejemkov in razdelitvi okrajev železniških zdravnikov odloča uprava po zaslišanju blagajniškega odbora“.

Poslanec Tomšchik utemeljuje v daljšem govoru svoj predlog. Da se prepreči nedostatk pri poslovanju zdravnikov je treba spremeniti odstavek v predlaganem smislu. Debate se udeležijo: zastopnik železniškega ministrstva in poslanci Buřival, Wildholz, Dr. Winter, Schoiswohl in Licht. Sprejet je bil posredovalni predlog poslance Schoiswohla, da je pri sprejemanju zdravnikov upoštevati mnenje načelstva bolniške blagajne.

Sprejet je bil nasvet soodr. Tomšchika, da je omogočiti upokoženim in provizionistom prostovoljno nadaljno zavarovanje pri železniških obratnih bolniških blagajni. Formulacijo predloga se prepušča redakcijskemu komiteju.

Boj za koalicijsko pravo.

Po Evropi veje oster veter. Ljudstvu se hoče odvzeti najsvetejšo in najvažnejšo pridobitev: koalicijsko pravo. Sovražniki delavskega ljudstva postajajo predrzni. Zaganjajo se s kruto brutalnostjo zoper najglavnejše pravice proletariata. Postopanje sovražnikov delavstva vzbujajo pozornost in ogorčenje. Delavstvo se ne straši usiljenega boja. Nastopilo bo pogumno v obrambo svojih pravic. Delavske organizacije se predobro zavedajo pomena koalicijskega prava, da bi dovolile braniteljem kapitalističnih interesov, da smejo neovirano omejevati pravico združevanja in koalicijske.

Delavstvo mora napeti vse sile in moči, da uspešno odbije napade na koalicijsko pravo. Razumljivo je nasprotovanje kapitalistov svobodi združevanja.

Delovanje delavskih organizacij, je ugrabilo kapitalizmu mnogo bogastva in milijonov potom zvišanja mezd delavcev in skrajšanja delovnega urnika. Organizacije postajajo vedno močnejše in pomembnejše; postajajo odločilni faktor v gospodarskih in političnih pojavih. Kapitalizem opaža, kako narašča in se vedno globokeje utrjuje novi faktor, ki ima po nalogi zgodovinskega razvoja nadomestiti v človeški družbi propadajoči in izčrpajoči se kapitalistični razred. Združeni pro-

distančnim znamenjem in uvozno ogibo. (Izjemo glej člen 31, točka 2.)

4. Brez odredbe kakega vodilnega nameščence se ne sme izvršiti nobeno premikanje.

5. Odredba premikanja in njih nadzorstvo v splošnem je naloga vlakovnega odpravnika, ki daje potrebne ukaze osebno ali pa s posredovanjem kakega uslužbenca.

Na lokalnih železničah, na katerih so z dovoljenjem železniškega ministrstva vlakovodje pooblašteni za odpremo vlakov (člen 121, točka 2.), se more predstojec dolžnosti prenesti na vlakovodje.

Neposredno vodstvo in nadzorstvo premikanja ima oskrbovati za to službo določen poseben nadzorovalni nameščenec (premikalni vodja).

6. Kjer vlakovnemu opravniku ni dodeljen posebni nadzorovalni nameščenec, mora vlakovni odpravnik sam prevzeti vodstvo in nadzorovanje premikanja.

Če bi pa bil zadržan vsled drugih službenih opravkih, ima pravico, da poveri vodstvo in nadzorstvo premikanja vlakovodji ali pa kakemu drugemu zato sposobnemu uslužbencu.

7. Uslužbencem, ki imajo sodelovati pri izvršitvi premikanja, sme dajati ukaze edinole nameščenec, ki vodi premikanje.

8. Izvršitev vozovnega gibanja na progi brez stroja je v splošnem prepovedano.

C. kr. državno železniško ravateljstvo pa je pristojno, da dovoli taka gibanja po zato izdanih predpisih. (Dalje prihodnjič.)

letariat napada kapitalizem na vsej črti in na vsakem polju: gospodarsko in politično, v razrednih kontrastih, v občinskih in deželnih zastopstvih. Povsod se uveljavlja moč politično zavednega in razredno zrelega proletariata. Strogo fevdalne institucije privilegirancev so se pod uplivom in v boju koalicijskega delavstva modernizirale, tako da sedaj služijo pr dvsem interesom in politiki neposredujočih delavskih slojev. Naj bi se tedaj čudili, če požrešni kapitalizem rolni, žuga in reagira? Boj, ki se danes vrši med delavstvom in kapitalizmom, je pravzaprav boj usiljen od strani organiziranega proletariata, ki si je z dosego koalicijske pravice osvojil sredstvo, ki omogočuje vsestranski, razdirajoči, svet osvajajoči boj delavcev. Koalicijsko pravo — doseženo po dolgotrajnih krvavih bojih — daje podlago uresničenju socialističnega programa. Kapitalizem se tega zaveda. Zato napenja vse moči, da bi odvzel proletariatu edino sredstvo napredka in zmage: koalicijsko pravo.

Boj koaliranega delavstva si osvaja kapitalistične institucije in izpodkopava tla kapitalističnemu razredu in obenem absorbira vedno širše plasti manualnih in intelektualnih delavcev. Ravno v zadnjem času se opaža privlačno moč organizacije. Na Francoskem, v Italiji in na Špankem se snujejo zveze učiteljev in se pridružujejo splošni razredni delavski organizaciji, zveze, ki docela odpravljajo najradikalnejši socialistični program. Proti takim organizacijam učiteljev — torej neposredno od vlade odvisnih uslužbencev — zavzemajo vlade kaj ostro stališče. Gibljejo in organizirajo se na razredni podlagi tudi vladni uradniki.

Enako gibanje se vrši tudi v Avstriji v kljub splošni reakciji. Vlada si domišlja, da se ji posreči s prepovedjo koalicijskega prava svojim uradnikom preprečiti pretečo nevarnost. Mnenje vlade je v tem oziru sila nespametno. Potrebo združevanja usiljujejo dejanske plačilne in delavne razmere posameznih kategorij. Dokler bodo take razmere obstojale, bodo prizadeti prisiljeni poseči po sredstvu, ki edino omogočuje dosego boljših življenjskih pogojev.

Boj, ki se ga usiljuje proletariatu v obrambo koalicijskega prava, bo znal proletariat uspešno izvesti. Koalicijska združitev množic v enotno bojujočo vrsto, je vstvarila značaj, solidarnost, samozavest in samoniklost delavstva. Proti tej moči samozavesti in medsebojne solidarnosti delavstva je vsak reakcionarni poskus privilegirancev in kapitalistov neuspešen. V živi zavedni solidarnosti množice je najmočnejša koalicijska razreda. Proletariat je že dovolj zrel da izsili kapitalistični družbi nova zboljšanja in brani že izvojevane pravice.

Socializem in vojna.

(Odlomek iz razprave „Der Sozialismus und der Krieg“, ki je izšla izpod peresa Henrika Weberja v socialnodem. reviji „Der Kampf“ 6. letnik, št. 3, 1. dec. 1912.)

Izza ruskih porazov v krimski vojni in na berlinskem kongresu je Evropo minil strah pred premočjo Rusije. Rusko poljedelstvo je zašlo v težko krizo, lakota je vladala v deželi, državni zaklad je bil v zadregi. Zgradba železnic v zahodni in srednji Evropi je omogočila nasprotnikom Rusije, da so lahko zelo hitro mobilizirali; Rusiji sami je ta prednost veliko manj služila v dobro, kajti ogromna razsežnost dežele in slaba uprava zelo ovirajo urno mobilizacijo; Ruski vojak, v sklenjenih vrstah starejšega časa neprekosljiv bojevnik, je bil manj sposoben pri razkosanosti strelskih oddelkov v moderni vojski, ki stavi na samostojno delovanje posameznega moža večje zahteve. Dobiti v Rusiji zadostno število izobraženih rezervnih častnikov je bilo tudi težavne nego na Nemškem in Francoskem. Tako je pričel ginevati strah pred rusko premočjo. Že l. 1893. je Friderik Engels pokazal, da ni nič več utemeljen strah pred Rusijo. *)

Zaeno pa so se ojačili v Rusiji: industrija, proletarijat, revolucionarno gibanje. Preje je mislila evropska demokracija, da je carizem mogoče razdrobiti samo z vojsko od zunaj. Kakor hitro je revolucija v Rusiji sami dvignila glavo, je pri-

*) Engels, Kann Europa abrüsten? Nürnberg 1893. Str. 17 do 23.

šel zapadnje- in srednjeevropski proletarijat upati, da bo notranji prevrat Rusije uničil „rezervno stališče in rezervno armado evropske reakcije“. Že l. 1875. je pisal Engels: „Padec ruske carske države je eden izmed prvih pogojev za končno zmago nemškega proletarijata. Nikakor pa ni potrebno, da bi moral biti ta padec povzročen od zunaj, dasiravno bi ga vojna od zunaj zelo pospešila. V notranjosti ruske države same žive elementi, ki zelo goreče delujejo na njen razpad.“ Isto upanje je naglašala Engelsova razprava o zunanji politiki carizma v l. 1890. Sledeča desetletja, predvsem svetovno-zgodovinski dogodki l. 1905. in 1906., so izpolnila Engelsove upe. Rusija je danes od revolucije bolj ogrožena kakor vsaka druga država. Carizem ni danes nič več „zaščita postavnosti“ v Evropi: srečnega se more imenovati, če se mu posreči, v lastni deželi se obvarovati revolucije. S tem je zmanjšana nevarnost, da bi Rusija posegla v notranje odnose zapadne in srednje Evrope, da bi ruske armade mogle premagati delavce v zapadni in srednji Evropi. Stara Rusiji sovražna politika internacionala je izgubila svoj najvažnejši vzrok.

Zaeno so se spremenila razmerja moči na Balkanu, najvažnejšem cilju ruske ekspanzijske politike. Že 1853. l. je Marx ugotovil, da je balkanske narode samo varstvo, ki ga je Evropa izkazovala Turčiji, prisililo, da so se ponižali za vazale carizma. „Diplomatični sistem, ki je bil postavljen za preprečitev ruskega prodiranja, sili 10 milijonov grških kristjanov v Turčiji, da se obračajo na Rusijo za pomoč. Če postanejo balkanski narodi prosti, samostojni, močni, če stopi na mesto Turčije velika slovansko-grška skupnost, potem da je uničen ruski vpliv na Balkanu.“ Kar je Marx 1853. l. napovedal, se je tedaj uresničilo. Ne Rusi, temveč Bolgari stoje danes pred Carigradom. „Carigrad“ ne bo postal, česar se je Engels še l. 1890. bal, „poleg Moskve in Petrograda tretje rusko glavno mesto“, temveč najbrže v kratkem času zvezno glavno mesto svobodnih balkanskih narodov. Kadar postanejo balkanske države tako močne, da ne bodo nič več potrebovale varstva Rusije, takrat bodo nehale biti orodje v rokah Rusije. Zato skuša internacionala danes preprečiti, da bi Evropa, da bi Avstrija predvsem udarila v hrbet balkanskim državam in jih s tem še enkrat „pognala Rusiji v naročje“. Nova internacionala se bori proti napadu Avstrije na Srbijo z istim razlogom, s katerim se je borila stara internacionala proti aneksiji Alzacije-Lotringije.

Carizem je ostal smrtni sovražnik socializma. Toda socializem se ne bori proti carizmu nič več s tem, da bi zahteval vojno proti Rusiji, temveč s tem, da podpira rusko revolucijo in boj balkanskih narodov za njihovo osamosvojitve.

Ali tudi v zahodni in srednji Evropi stoji proletarijat novemu stvarnemu položaju nasproti. Vojne v letih 1859., 1864., 1866., 1870. so izšle iz revolucije l. 1848. Na bojnih poljih je izpolnila „revolucija od zgoraj“, če tudi nepopolno in raztrgano, kar je v svojem testamentu naročila revolucija izza l. 1848.: osvoboditev Nemčije od malega državstva in osvoboditev Italije iz krempeljev tujega gospodstva. Doba teh vojn je končala l. 1871. Vojna oboroževanja v našem času služijo čisto drugim namenom. Služijo konkurenčnemu boju kapitala, ki se bori preko morja za osvojitve trgov za razpečevanje blaga in za plodnosno

*) Engels, Internationales aus dem „Volksstaat“, Berlin 1894. Str. 48.

**) Že v „Eastern Question“, p. 75. razmišlja Marx o zmožnosti federativne republike balkanskih narodov: „Preslabe in preboječe, da bi podvzele zopetno upostavitev osmanske države z ustanovitvijo grškega cesarstva ali federativne republike slovanskih držav, streme zapadne velesile samo za tem, kako bi ohranile status quo, to se pravi, kako bi ohranile položaj gnilobe, ki zabranjuje sultanu, da bi se emancipiral od carja, in Slovanom, da bi se emancipirali od sultana“. Možnost grškega cesarstva, ki je 1853. še obstojala, je bila izza onega časa odstranjena vsled osvoboditve Slovanov od grške cerkve in od vladajočega gospodstva grške kulture. (Primerjaj: Bauer, Boj za Macedonijo, „Železničar“ št. 22. in 24.) Preostala je torej samo druga možnost, ki govori Marx o njej: „federativna republika slovanskih držav“. Ta je danes bojni cilj socialistov na Balkanu.

naložitev denarja; služijo kapitalističnemu imperializmu; ne služijo v osvoboditvi in ujedinjenju evropskih narodov, temveč v podjarmljenju in zaslužnenju narodov v Aziji in Afriki. Proletariat, ki je šel v letih 1859., 1866., 1870. v boj za svobodo in edinstvo Italije in Nemčije, ne želi, da bi moral prelivati svojo kri za podjarmljenje tujih narodov in daljnih dežel pod evropski kapital.

Doba imperializma je ustvarila nove državne skupine, nove zvezne sestave. Še po letu 1870. je Bismarck znova upostavljal „zvezo treh cesarjev“ (Nemčija, Avstrija, Rusija), „naperjeno proti v kateriškežebodi obliki predstoječemu boju med obema evropskima smerema, ki ju je Napoleon imenoval republikansko in kazaško in ki bi ju jaz po sedanjih pojmih označil kot sistem reda na monarhistični podlagi na eni strani, na drugi strani pa kot socialno republiko, ki se do njenega površja po navadi pogrezne počasi ali skokoma antimonarhistični razvoj.“*) Ta zveza je bila zadnji poskus, upostavitvi zopet protirevolucionarno koalicijo izza l. 1791. in „sveto alianco“ izza l. 1815. Dokler se je Evropa delila na „republikanski“ in na „kazaški“ tabor, je morala stati demokracija na strani prvega proti drugemu, kakor je to storil Marx 1853., Liebknecht 1878. l. Ali ravno boji na Balkanu so razbili „republikansko“ kakor tudi „kazaško“ alianco in boji modernega imperializma so sklenili zveze, so združili države brez vsakega ozira na njihova notranjepolitična razmerja. Demokratski izhodni državi, Angleška in Francoska, sta danes zaveznički carizma! Evropa je danes razdeljena v dva tabora: v trozvezo (Nemčija-Avstrija-Italija) in v tripelentento (Angleška-Francoska-Rusija). Za katero izmed obeh skupin teh velesil naj se bori socializem? Za trozvezo? To bi se reklo, voliti za gospodstvo junckerjev in militarizem v Nemčiji, za Tiszo in Cuvaja v Avstro-Ogrski, za vešala v Tripolitaniji, za napad na Srbijo! Za tripelentento? To bi se reklo, odločiti se za carizem, za nasilno gospodstvo v Indiji in Egiptu, za rop Maroka, za delitev Perzije! Nobena izmed obeh skupin velesil ne zasluži simpatij internacionale. Če odpošlje ena ali druga svoje delavce na bojna polja, morajo preliti svojo kri za tuje, zlovesče, njim sovražne namene!

Vrhu vsega tega so postale vojne strahote neskončno grozovitejšje kot kdaj poprej. L. 1853. je veljalo za veliko delo, ko je Francoska poslala 100.000 mož proti Rusiji. Danes postavijo prikljake države balkanske trikrat tako velike armade na bojno polje in velesile postavijo milijone! In z rastjo armad se je tudi orožje silno spopolnilo. Tako so krvne daritve v moderni vojski neskončno težje kot v vojnah prejšnjih časov. Upepljiva splošne brambne dolžnosti in spopolnitev orožja sta neizmerno povečali strah ljudskih mas pred vojno. Poleg tega še gospodarski vplivi vojne! Agrarne vzdrže razmeroma lahko dežele vojno, da se le ne vodi v lastni deželi. Modernim industrijskim državam pa zada tudi vojna v tuji deželi težak udarec. Kreditna stiska, usahnenje v razpečavanju blaga, otežkočen uvoz živil, vsled tega industrijska kriza, brezposlenost in draginja so posledice vojne. Zato se proletarijat boji vojne. Naj li vzame tako strašne žrtve na svoje rame bojnim ciljem imperialističnih velesil na ljubo, na ljubo ciljem, ki jih s studom zametuje?

Pod pritiskom teh novih dejstev je internacionala prenehala s staro politiko. Njen bojni cilj je postal sedaj ohranitev miru. Posebno so politisilni internacionalo v ta novi tir francoski socialisti, ki morajo v lastni deželi bojevati neustrašen boj proti šovinistični politiki „revanše“, politiki maščevanja za leto 1870.

Kakor je delovala politika stare internacionale za boj proti Rusiji, tako si je postavila nova internacionala za svoj cilj ohranitev in ojačanje miru.

*) Bismarck, Gedanken und Erinnerungen. Ljudska izdaja. Stuttgart 1905. II. zvezek. Str. 257.

Manifest internacionale.

Interpelacija v državnem zboru.

Poslanci Adler, Pernerstorfer, Seitz in sodrugji so na seji dne 20. decembra v poslanski zbornici vložili sledečo interpelacijo zaradi različne konfiskacijske prakse v posameznih deželah Avstrije:

„Dne 20. decembra je deželno kot tiskovno sodišče na Dunaju izreklo sodbo, ki je v veliki meri sposobna, da obrne pozornost na konfiskacijsko prakso dunajskega tiskovnega državnega pravdnštva. Sodišče je v obširni meri ugodilo ugovoru proti zaplembi lista „Arbeiter Zeitung“, ukrenjeni po državnem pravdniku. Ta sodba je pa tudi vsled tega dragocena, ker postavlja samovoljno in različno konfiskacijsko prakso v posameznih deželah v pravo luč. Tako je tiskovna oblast v Predarlskem pustila sledečih sedem odstavkov oklica nedotaknjenih, ki so na Dunaju skoraj v celoti zapali konfiskaciji:

MANIFEST INTERNACIONALE.

Resolucija, sklenjena na bazelskem kongresu 24. do 25. novembra 1912.

Internacionala je na svojih kongresih v Stuttgartu in Kodanju določila za proletarijat vseh dežel:

„Ako žuga izbruh vojne, so delavski razredi in njih parlamentarična zastopstva v prizadetih deželah dolžna s pomočjo sporazumnega delovanja mednarodnega tajništva ukreniti vse, da se prepreči izbruh vojne s porabo sredstev, ki se jim zde najprimernejša in ki se naravno menjajo, kakor se zastruje razredni boj in kakor se postruje splošni politični položaj.

Ako vojna vendar izbruhne, je njihova dolžnost nastopiti za to, da se čimprej konča in z vsemi močmi stremeti za tem, da se izrabi za vojno povzročena gospodarska in politična kriza za prebujitev ljudstva in s tem za pospešitev odstranitve kapitalističnega razrednega gospodstva.“

Dogodki zadnjega časa so bolj nego kdajkoli naložili proletariatu dolžnost, da poda svojim smotrenim in skupnim akcijam največjo energijo. Na eni strani je splošna oboroževalna blaznost povečala draginjo živil in s tem postrila razredna nasprotstva ter zanesla med delavski razred nepremagljivo ogorčenje. Delavci hočejo postaviti mejo temu sistemu vznemirjanja in zapravljanja. Na drugi strani učinkujejo venomer se ponavljajoče vojne pretnje vedno bolj razdražljivo. Veliki narodi Evrope so trajno v takem položaju, da utegnejo biti pogumni drug proti drugemu, ne da bi se mogli ti atentati na človeštvo in razum upravičiti le z najmanjšo pretvezo lakšnega ljudskega interesa.

Balkanska kriza, ki je že do današnjega dneva povzročila tako strašne grozote, bi postala najstrašnejša nevarnost za civilizacijo in proletarijat, če bi se še razširila. Obenem bi to bilo najstrahotnejše delo svetovne zgodovine vsled kričečega nasprotja med veličino katastrofe in malenkostjo interesov, za katere se igra.

Zaradi tega konstatira kongres z zadoščenjem popolno soglasje socialističnih strank in strokovnih organizacij vseh dežel v boju proti vojni.

S tem, da so proletarci vseh dežel sočasno vstali v boju zoper imperializem, pa da je vsak odsek internacionala zoperstavil svoji vladi odpor proletariata in mobiliziral javno mnenje svojega naroda proti vsem vojnim pohotam, je ustvarjeno veličastno sodelovanje delavcev vseh dežel, ki je zedolesel mnogo doprineslo, da se je rešil ogroženi svetovni mir. Strah vladajočih razredov pred proletarsko revolucijo v spremstvu svetovne vojne se je izkazal za bivstveno jamstvo miru.

Konfiskacija naslednjega odstavka je bila pri vzklicni obravnavi razveljavljena:

Kongres poziva torej socialno demokratične stranke, da nadaljujejo svojo akcijo z vsemi sredstvi, ki se jim zde primerna. V tej skupni akciji odkazuje vsaki socialistični stranki posebno nalogo.

Socialno demokratične stranke na balkanskem polotoku imajo težavno nalogo. Evropske velesile so s sistematičnim oviranjem vseh reform doprinašale, da so nastale v Turčiji neznozne gospodarske, narodne in politične razmere, ki so morale dovesti do upora in do vojne. Proti izrabljanju teh razmer v interesu dinastij in buržvazij so izrekale socialno demokratične stranke na Balkanu z junaškim pogumom zahtevo po demokratični federaciji. Kongres jih poziva, da ostanejo pri svojem obéudovanju vrednem postopanju; pričakuje tudi, da bo balkanska socialna demokracija po vojni storila vse kar mora, da prepreči, da bi dinastija, militarizem in razpenjave buržoazije balkanskih držav izkoristile s tako strašnim žrtvami dosežene uspehe balkanske vojne za svoje namene. Zlati pa poziva kongres socialiste na Balkanu, da se ne upro le obnovitvi starega sovraštva med Srbi, Bolgari, Rumuni in Grki, ampak tudi vsakemu nasilstvu zoper balkanski tabor, ki sta sedaj v nasprotnem taboru, zoper Turke in Albance. Socialisti na Balkanu imajo torej dolžnost, da se bojujejo zoper bezpravnost teh narodov in da proklamirajo zoper razuzdani nacionalni šovinizem pobratinstvo balkanskih narodov, vštevši Albance, Turke in Rumune.

Socialno demokratične stranke na Avstro-Ogrskem, na Hrvaškem in v Slavoniji, v Bosni in Hercegovni imajo dolžnost, da nadaljujejo z vso silo svojo uspešno akcijo proti napadu podonavske monarhije na Srbijo. Njih naloga je, da se tudi zanaprej upirajo naertu, oropati Srbijo z oboroženo silo za uspehe vojne, jo izpremeniti v kolonijo Avstrije in zaradi dinastičnih interesov zaplesti avstro-ogrsko in z njimi vse evropske narode v največjo nevarnost. Prav tako se bodo socialno demokrat. stranke tudi v bodoče bojevale za to, da se od habsburškega doma vladarsmu delu jugoslovanskega naroda v mejah avstro-ogrsko monarhije same pribori pravica do demokratične samovlade.

Posebno pozornost imajo socialno demokratične stranke na Avstro-Ogrskem, kakor tudi socialisti v Italiji posvetiti albanskemu vprašanju. Kongres priznava pravico albanskega naroda do avtonomije. Protestira pa proti temu, da bi postala Albanija pod plaščem avtonomije žrtev avstro-ogrsko in italijanske gospodarske pohote. V tem vidi kongres ne le nevarnost za Albanijo samo, temveč tudi ogroženje miru med Avstrijo in Italijo. Samo kot avtonomen ud demokratične balkanske federacije more Albanija imeti zares samostojno življenje. Kongres poziva torej socialne demokratične na Avstro-Ogrskem in v Italiji, naj pobijajo vsak poizkus svojih vlad, ki bi imel namen potegniti Albanijo v njih vplivno sfero, in naj nadaljujejo svoje delo za utrditev prijateljskih razmer med Avstro-Ogrsko in Italijo.

Tembolj je nerazumljivo, da je ostala v veljavni konfiskacija zadnjih dveh stavkov sledečega odstavka, dočim na Predarlskem nista zapadla konfiskaciji:

Z velikim veseljem pozdravlja kongres protestne stavke ruskih delavcev kot jamstvo, da okreva proletarijat na Ruskem in na Poljskem od udarcev, ki mu jih je prizadela carska protirevolucija. V tem spoznava kongres najmočnejše jamstvo proti zločinskim spletakarjam carizma, ki je krvavo porazil narode svoje dežele, ko je nešteto izdal balkanske narode in jih prepustil njihovim sovražnikom, opoteka med strahom pred posledicami, ki bi jih vojna imela zanj in med strahom pred gonjo nacionalističnega gibanja, katero je bil sam ustvaril. Če se carizem zdaj zopet napravlja, da bi se delal osvoboditelja narodov na Balkanu, tedaj nastopa le zato tako, da bi pod hinavsko pretvezo zopet osvojil nadvlado na Balkanu. Kongres pričakuje, da bo okrepani mestni in kmetijski proletarijat Rusije, Finske in Poljske raztrgal to mrežo laži, da se bo uprl vsaki vojni pustolovski carizmu, da bo pobijal vsak napadalni namen, bodisi na Armenijo, bodisi na Carigrad, in da bo osredotočil svojo moč okrog obnovitvi revolucije, osvoboditelnega boja proti carizmu. Saj je carizem tudi upanje vseh reakcijskih sil v Evropi in zagrižen sovražnik demokracije narodov, nad katerimi vlada, tako da mora vsa internacionala smatrati za eno svojih najodločnejših nalog, da ga strogolavi.

Nasprotno pa je dunajsko sodišče razveljavilo konfiskacijo sledečega mesta:

Najvažnejša naloga v akciji internacionale pa pripada delavskemu razredu v Nemčiji, Franciji in Angliji. V tem hipu je naloga delavcev teh dežel, zahtevati od svojih vlad, da odrečejo Avstro-Ogrski kakor tudi Rusiji vsako podporo, da se vzdrže vsakega vmešavanja v balkanske zmede, in da ohranijo brezpogojno nevtralnost. Vojna med tremi vodilnimi kulturnimi narodi zaradi avstrijsko-srbskega pristaniškega spora bi bila zločinska blaznost. Delavci Nemčije in Francije ne morejo priznati, da obstoja kakršnakoli s tajnimi pogodbami povzročena dolžnost za poseganje v balkanski konflikt.

Če pa bi v nadaljnjem vojaškem razvoju propad Turčije povzročil omajanje osmanskega gospodstva v Prednji Aziji, imajo socialisti na Angleškem, Francoskem in Nemškem nalogo upreti se z vso močjo osvojevalni politiki v Prednji Aziji, ki bi morala dovesti naravnost do svetovne vojne. Za največjo nevarnost za evropski mir smatra kongres umetno gojeno nasprotstvo med Veliko Britanijo in nemško državo. Kongres priznava torej trud delavskega razreda v obeh deželah za premostitev tega nasprotstva. Za najbolje sredstvo v ta namen smatra sporazum med Nemčijo in Anglijo o ustanitvi pomorskega oboroževanja in o odpravi pomorske plenilne pravice. Kongres poziva socialiste v Angliji in Nemčiji, da nadaljujejo agitacijo za tak sporazum.

Premaganje nasprotja med Nemčijo na eni, Francijo in Anglijo na drugi strani bi odpravilo največjo nevarnost za svetovni mir, omajalo bi moč carizma, ki izkoristi to nasprotje, onemogočilo napad Avstro-Ogrske na Srbijo in zagotovilo svetu mir. Temu cilju se ima torej pred vsem posvetiti delo internacionale.

Nasprotno pa je nerazumljivo, da je dunajsko sodišče potrdilo konfiskacijo sledečega odstavka:

Kongres konstatira, da je vsa socialistična internacionala složna glede na ta načela zunanje politike. Delavci vseh dežel poziva, da zoperstavijo kapitalističnemu imperializmu silo mednarodne solidarnosti proletariata. Gospodujoče razrede vseh držav svari, da ne poostre z vojnimi akcijami še bolj hude množice, katero povzroča kapitalistični način proizvodnje. S povdarkom zahteva mir. Vladi naj ne pozabijo, da ne morejo ob sedanjem stanju Evrope in z ozirom na razpoloženje delavskega razreda izzvati vojne brez nevarnosti zase; spominjajo naj se, da je nemško-francoski vojni sledil revolucionarni izbruh kemune, da je rusko-japonska vojna razgibala revolucionarne sile narodov ruske države, da je teknonanje v vojaškem in pomorskem oboroževanju nezasišano zaostrišlo razredne konflikte na Angleškem in na kontinentu in povzročilo velikanske delavske stavke. Bilo bi blazno, če bi vlade ne razumele, da mca že sama misel na grozote svetovne vojne izzvati ogorčenje in upornost delavskega razreda. Proletarci obéutijo kakor zločin, da bi morali streljati drug na drugega za profit kapitalistov, za častihlepno dinastij, ali pa za višjo slavo diplomatskih tajnih pogodb.

Če hočejo vladne sile prerezati vsako možnost normalnega razvoja in s tem prignati proletarijat do obupnih korakov, bi morale same nositi vso odgovornost za posledice krize, ki bi jo same povzročile.

Osvobodilo je dunajsko sodišče naposled sledeče mesto:

Internacionala bo podvojila svoj napor, da prepreči vojno, naglašala bo svoj protest vse krepkeje, dajala bo svoji propagandi vse energičnejšo in obsejnejšo obliko.

Zato naloga kongres internacionale socialističnemu tajništvu, da s čim večjo pozornostjo zasleduje do-

godke ter da vzdržuje in krepi zvezo med proletarskimi strankami, naj se zgodi karkoli. Proletariat se zaveda, da je v tem trenutku nositelj vse bodočnosti človeštva. Da prepreči uničenje cveta vseh narodov, katerim prete vse ostudnosti moritve množice, lakote in kuge, bo proletarijat porabil svojo energijo.

Tako se obrača kongres do proletarcev in socialistov vseh dežel, da dvignejo svoj glas v tej odločilni uri. Razglašajte svojo voljo v vseh oblikah in na vsakem kraju. Dvignite svoj protest z vso silo v parlamentih! Združite se v množicah za velike manifestacije! Izrabite vsa sredstva, ki Vam jih daje organizacija in sila proletarijata v roke! Skrbite za to, da bodo imele vlade venomer pazno in strastno voljo proletarijata do miru pred očmi! Zoperstavite tako kapitalističnemu svetu izkoriščanja in ubijanja množice proletarski svet miru in bratstva!

* * *

Samo glede na stavka „Razglašajte svojo voljo v vseh oblikah in na vsakem kraju!“ ter „Izrabite vsa sredstva, ki Vam jih daje organizacija in sila proletarijata v roke!“, je ostala konfiskacija v veljavi.

Vprašamo Vas, gospod justični minister, če hočete naposled pojasniti dunajskemu državnemu pravdniku, da ima izpolnjevati svojo službo manj brezvestno, kajti če so mu Vaši ukazi že sveto pismo, naj vsaj čita časopise, ne pa da kontiseira članke kar povprek. Vprašamc Vas, gospod minister, če naposled spoznavate, da je bila konfiskacija zgodovinskega dokumenta, ki se je po vsej Evropi lahko neovirano razširjal — sposobna, danaravnost kompromitira ugled Avstrije in njene vlade?“

Z južne železnice.

Pogovor personalne komisije skupine slug in vlakovspremnega osebja z zastopnikom uprave.

Kakor znano je julijsko napredovanje opravičeno razburilo vlakovspremno osebje. Da navedejo vzroke nezadovoljnosti so se sešli člani personalne komisije z zastopnikom centrale sodr. Weigl pri generalnem direktorju sekciskemu načelniku pl. Weberju. Po raznih intervencijah in pogovorih se je sklenilo sklicati dne 18. oktobra 1912 skupno sejo zastopnikov uprave in osebja.

Razpravi je predsedoval višji inšpektor Pölleritzer v prisotnosti inšpektorja Rosena, dr. Grabscheida, dr. Ballmanna in dr. Veiserja in izvoljenih članov personalne komisije: vlakovodje Aunigerja, vlakovodje Križeka, sprevodnika Kasperbauerja in namestnikov: vlakovodje Reichstädterja, Stermška in Viertlerja.

Po pozdravu navzočih in prečitaniu prezenčne liste od strani predsednika, poroča le-ta, da je seja le posvetovalnega značaja in da se zato ne more napraviti konkretiziranih sklepov. Julijsko napredovanje je dalo povod mnogim pritožbam v katerih si moramo biti na jasnem. Odločiti pa je o vrstilni razdelbi vlakovodij.

Član personalne komisije Križek zastopa stališče, da je najprej govoriti o vzrokih neenakomernega napredovanja in nato o vrstilni razdelbi. Dr. Grabschied izjavlja pri tem, da uprava noče oškodovati po vrsti starejše sprevodnike in zahteva konkretne primere o slučajih, ki so se morda dogodili.

Član personalne komisije Auinger navaja primere oškodovanja starejših v vrsti.

Stavi sledeči predlog:

„Sprevodnikom in vlakovodjem, ki so bili svoj čas nastavljeni plačo 720 kron in ki jim dosedaj ni bilo po določbi okrožnice 465 e 1910 in naslova: „Dalje kot štiri leta v plačilni stopnji 720 kron“ podarjeno leto, naj se prihodnji napredovalni rok skrajša za eno leto.

Sprevodniki, ki so jih pri zadnjem julijskem napredovanju mlajši tovariši plačilno prekosili, naj v enakem terminu kakor njih v ugodnejšem položaju se nahajajoči tovariši dosežejo z vzvratno veljavo enako plačilno stopnjo.“

Predlog je dr. Grabschied sprejel v formi peticije. Predložil bo peticijo sekciskemu načelniku.

Vrši se nato razprava o vrstilnem napredovanju in o načinu plačilnih stopenj. Razprave so se udeležili Viertler, dr. Grabschied, Kasperbauer in Križek. Sprejete so bile sledeče določbe.

1. Vrstne liste 1. julija 1911 ostanejo veljavne, in se imenovanje vlakovodij po 1. juliju 1911 z ozirom na sledeče določbe ne spremeni.

2. Temeljno načelo bodočim vrstnim določbam imenovanju vlakovodjem naj se vrši po

sledeči meri: da je vlakovodjem ki so imenovani v enakem letu, nastaviti po vrsti. Pri enakem terminu poklicanja je določiti službeno starost in v slučaju enake službene starosti življenjsko starost.

3. Vlakovodje, ki so radi skrajšanja napredovalnih rokov po 1. juliju 1911 napredovali in ki bodo v bodoče še napredovali, ne smejo prekositi 1. julija 1911 uvrščenih prednikov (Vordermäner) zlasti tedaj ne, če se prekosijo plačilno stopnjo.

4. Za vse sedaj uslužbene sprevodnike F, ki so bili pred 1. januarjem 1909 nastavljeni in ki so bili s 1. julijem imenovani vlakovodjem, veljajo pri sprejemu v vrstno leto sledeče določbe:

a) Sprevodniki F, katerim se po 1. juliju 1911 napredovalni rok ni skrajšal za eno leto, bodo kotzadnji uvrščeni v oni plačilni stopnji, v kateri se nahajajo ob času imenovanja vlakovodjem.

b) Goriomenim sprevodnikom F, ki se jim po 1. juliju 1911 ni skrajšalo čakalni rok, naj se prizna pri sprejemu v vrstno listo plačilno stopnjo, v kateri bi prišli brez krajšanja. Če to ne povzroči nikake spremembe plačilnih stopenj, se bo sprevodnika na vsak način kot z adnjega uvrstilo v njih plačilni stopnji.

c) Ako so pa ti sprevodniki vsled neoziranja na njih napredovalne roke v nižji plačilni stopnji kot kadar so bili imenovani vlakovodjem se naj te sprevodnike uvrsti v vrstilno listo po njih službeni starosti v tej nižji plačilni stopnji.“

Vršila se je nato dolga in zanimiva razprava. Zastopnikom vlade je bilo predloženo mnogo gradiva. Navedlo se je kričeče slučaje oškodovanja osebja vsled nerednega napredovanja v plačilnih stopnjah. Tovariš Kasperbauer je navedel slučaje sprevodnikov s 25 in 26 leti službovanja, ki dobivajo le 1308 kron letne plače!

Dr. Grabschied je priznal koristi, ki jih do naša osebja naša organizacija, ki nadzoruje službene in plačilne razmere na železnica. Predloge in želje bo predložil na kompetentno mesto v uvaževanje in izvrševanje.

Z ureditvijo vrstnih določb, je personalna komisija izvršila važno in plodonosno delo. Sprevodniki se bodo gotovo veselili uspeha. Koristili so veliko pri ureditvi teh določb — kar je treba pač priznati — tudi zastopniki ravnateljstva.

Nedostatke, ki jih je povzročilo julijsko napredovanje se bode tako polagoma odstranilo. Glede podarjenih let oziroma vzvratnega napredovanja po vrsti starejših se je predložilo potrebno gradivo in napravilo potrebne ukrepe. Tudi v tem oziru je pričakovati ureditev in zboljšanje razmer.

Zahteve strojevodij.

Pogovor z železniškim ministrom.

V smislu sklepa državne konference strojevodij, ki se je vršila dne 4. in 5. septembra t. l., se je dne 16. novembra podala deputacija strojevodij k železniškemu ministru.

Deputacijo, sestojajo iz tovarišev Kühn, Preiss in Knöchel, so sprejeli železniški minister pl. Förster, ministrski svet, Dr. Boess in vrhovni svetnik Rosner.

Vkljub prizadevanju goreimenovanih treh tovarišev se ne dovoli udeležiti se avdijske tovarišem Viktorczik (Stanislaw), Hoffmann (Severno zapadna železnica, Nimbura), Göhlert (drž. žel. družba, Praga), Hasler (Bustiehradská žel. Praga), kot članom izvršnega komiteja. Železniški minister je mnenja, da trije zastopniki zamorejo zastopati interese svojih tovarišev ravno tako dobro, kot mnogoštevilna deputacija. Tovariš Kühn omenja konferenco strojevodij, ki je bila sklicana pod pritiskom službenih razmer in splošne draginje. Sklenilo se je sklepe konference sporočiti železniškemu ministru. Da poda železniškemu ministru potočilo o željah strojevodij konkretiziranih na zadnji konferenci, je delegiran tovariš Preiss. Tovariš Preiss izvaja nato sledeče:

Pooblaščen smo od svojih tovarišev strojevodij c. kr. državne železnice in podržavljenih zasebnih železnic cele Avstrije, da predložimo železniškemu ministru zahteve strojevodij in sklepe konference, ki se je vršila dne 4. in 5. septembra.

Sočasno z nami so razpravljali in sklepali tudi delegati iz Ogrskega in Bosne. Sklepi konference so torej posebnega pomena.

Nismo intervenirali, da kot navadna deputacija izročimo ministru prošnjo, marveč da kratkomalo izjavljamo, da mi zastopamo izvršni komite strojevodij, katerega podpira 15.000 strojevodij in poleg teh 60.000 organiziranih železničarjev. Upamo, da se bo minister lojalno izjavil, če se hoče izpolniti zahteve strojevodij.

Železniški minister mu pri tem seže v besedo: zahteve strojevodij obsegajo 26 točk, ki jih je treba najprej proučiti. Prej ni mogoče podati izjave o izvedbi memoranduma.“

Nato odgovorijo tovariši Preiss, Kühn in Knöchel, da ne zahtevajo izjavo o izvedbi vseh zahtev memoranduma, temveč da naj se jim zagotovi, da se bo z ozirom na važnost in neodložljivost vprašanja čimpreje rešilo zahteve memoranduma.

Tovariš Preiss nadaljuje: železniškemu ministru kot najvišjemu železniškemu uradniku pojasnjemo stališče, ki ga je zavzela konferenca glede želja in zahtev strojevodij. Doslej se niso poklicani faktorji zanimali za položaj in želje strojevodij. Uprava se sklicuje na zboljšanja, ki so bila izvedena leta 1905; tem nasproti pripominjamo, da so se v zadnjih letih cene živil in stanovanj najmanj podvojile. Plače strojevodjem se pa ni zvišalo. Doslej izvedene reforme so večidel oškodovale interese mnogih strojevodij. Vprašanje glede spremenljivih prejemkov strojevodij in namestnikov se vedno bolj oddaljuje rešitvi; finančno zavlačevanje zadeve postaja že nezakonito.

Vrhstavní svetnik Rosner se čudi, da se zdaj zahteva odpravo nagrad, medtem, ko je svoj čas delegat Preiss sam predlagal reformo premij.

Preiss pojasnjuje, da je zahteval le reformo izplačevanja premij. Železniško ministru se ni s predlagano reformo strinjalo. Nasprotno se je hotelo odvzeti preračunanje premij uradnikom in ga naložiti strojevodjem. Strojevodje so tedaj zato zoper kateresibodi premije.

Knöchel omenja regulacijo stranskih pristojbin. Se čudi, da se ne posnema v tem oziru privatne železnice. Na privatnih železnicah se je uvedlo za premikalno službo posebni plačilni sistem, ki je zadovoljil osebje in upravo. Posrečilo se je normirati premikalno službo. Uvedba kuponov na državni železnici je povzročila protest strojevodij.

Preiss navaja protest zoper napačno tolmačenje odloka glede omejitve premikalnih ur. Razni taki ukrepi so oškodovali osebje na plači za skoraj 30 odstotkov. Na eni strani se daje na drugi pa odvzame.

Referenta železniškega ministru skušata opravičiti ukrepe železniške uprave, češ, da ni tendenca premikalnega odloka oškodovati strojevodje. — Preiss ugovarja uspešno z neovrgljivimi dokazi, da se je strojevodje resnično oškodovalo. Računom železniškega ministru ni mogoč kaj verjeti. Svetnik Rosner poroča, da se je izdalo v tem letu 10 milijonov kron za kilometrine, za premije 4 milijonov kron, po povprečnem računanju bo izplačevanje stranskih pristojbin po reformi znašalo okoli 12 milijonov kron. Ti izdatki in enaki izdatki za druge kategorije tvorijo vendar nemajhno svoto. Preiss omenja 17 milijonski predlog sodr. Tomschika. Tak izdatek v svrhu zboljšanja razmer železničarjev se je zdel upravi ogromen. Pa se noče videti, da je tako svoto razdeliti med 300.000 uslužbencev. Tako je z izdatki, za kilometrino, premije itd.

Nadalje poudarja Preiss, da je strojevodjem zlasti ležeče na tem, da se regulira avtomatiko, da se jim poldrugokratno vračuna službeni čas, nadalje se zahteva zenačenje napredovalnih pogojev, reguliranje disciplinarnega postopanja, reformo preskušanja čutil itd. Uvedba teh zahtev je nujna in neodložljiva. Zastopnik strojevodij je končno omenil in pojasnil vse na zadnji konferenci strojevodij stavljenе zahteve.

Minister pl. Förster je izjavil, da se hoče o stvari poučiti in posvetovati; potem bo poročal zastopnikom strojevodij o ukrepih. Takojšnjo izjavo glede zahtev strojevodij pa ne more podati.

Po ravnanju ministru je sklepati, da se bo stvar ugodno rešila. Na strojevodjih je sedaj ležeče, da se pripravijo na vse eventualne dogodke.

* * *

Po intervenciji zastopnikov eksekutivnega komiteja strojevodij pri železniškem ministertvu se je sklenilo sočasno staviti tudi zahteve strojevodij južne železnice in buštehadske železnice. V svrhu sporazuma in nadaljnega sklepanja so se vršili dobro obiskani shodi strojevodij na Dunaju, v Pragi, Nimbргу, Lvovu, Krakovu, Stanislavu, Černovicah, Moravski Ostrovi, Podmoklih, Solnogradu, Inomostu, Landecku, Mariboru, Beljaku, Homutovu, Budejevicah in Launu. Sprejeta je bila enoglasno sledeča resolucija:

Zborujoče strojno osebje vzame z zadovoljstvom na znanje ukrepe glede stavljenih zahtev in pričakuje, da se bo z ozirom na brez prestopka naraščajočo draginjo, dejansko ugodilo zahtevam strojnega osebja. Zborujoči izjavljajo obenem odločno, da se bodo, ako bo potrebno, za izpolnitev svojih zahtev posluževali vseh na razpolago jim danih sredstev.

Zakon o vojni tlaki in železničarji.

Vlada gospoda Stürgkha hoče oblagodariti srečne avstrijske državljane z zakonom o vojni tlaki. Ako je tak zakon sprejet, se mora vsak državljan, ki je prekoračil 17 leto in ki ni še nad 50 let star, podvreči v slučaju vojne vojaški oblasti. Kar bo zaukazala vojaška oblast, temu se mora vsakdo prepogojno pokoriti. Po zakonu o vojni tlaki se sme vsakomur nalagati opravljanje najrazličnejših poslov, ne da bi smel prizadeti na kakšen način varovati svojo vsebno prostost ali svoje zasebne interese. Svoboda posameznega in zasebna last sta odpravljena. Obstoječe temeljne državne zakone in ustavne garancije se kratkoma odpravi. Milosti in nemilosti militarizma je izročena usoda avstrijskih narodov. Da se usili parlamentu tak zakon, je grof Stürgkh ubral znano struno: Ali naj parlament sprejme neizpremenjen zakon o vojni tlaki, ali pa pošljemo poslance domov! Žuganje ni doseglo svojega namena. Ministertvo, ki ni hotelo slišati o kakih reformi ali ublažitvi zakona, je moralo vendar polagoma se udati zastopnikom ljudske volje. Niti sklicevanje na § 14. ni mnogo hasnilo. Že v justičnem odseku so morali skrupularji zakona korak za korakom nazaj. Že teden po predložitvi famozne predloge parlamentu, je kazal zakon vse drugačno lice. Najvažnejše spremembe so že urinjene v zakon. Ostale bodo uveljavljene potom posebne določbe. Spremembe določajo, da ima novi zakon veljavo le za d o b o v o j n e ina da je na vojno tlako v vojaški službi pozvane uporabljati i z v e n b o j i š č a.

Spremenilo se je tudi določbo zakona, da so na vojno tlako v vojaško službo pozvani podvrženi vojaškemu kazenskemu sodišču. Omejile ali spremenile so se še druge določbe zakona. Disciplinarna oblast vojaških predstojnikov ostane omejena na take čine, ki se jih stori v službi in ki kršijo službeno dolžnost. Če se n. pr. postavi železničarje pod ta zakon, bi jih vojaški predstojniki sicer lahko kaznovali radi kršenja službenih predpisov, ne pa za čine izven službe, n. pr. radi pripadanja organizacijam ali obiska kakega shoda. Taka določba je sicer še vedno nevarna za železniškega uslužbenca, ali vendar znači veliko zboljšanje napram prejšnji tozadevni določbi zakona.

Kritika javnega mnenja in delovanje justičnega odseka nista bila brezuspešna. Ali to dokazuje obenem, da bi se dalo na polju zakonodaje mnogo koristnega dela izvršiti, ako bi le meščanska večina bila na svojem mestu. Ali meščansko-nacionalistični večini ne gre za moderniziranje zakonov in preustrojitev institucij. Dоследno in sistematično glasujejo za vsaki najbolj reakcionarni zakon. Reforma zakona o vojni tlaki znači lep uspeh javne zavednosti in je obenem ostra obsodba Stürgkhove vlade.

Železničarske zahteve v proračunskem odseku.

Dne 13. decembra 1912 je sodr. T o m s c h i k zopet stavil v proračunskem odseku svoj 17milijski predlog. Utemeljeval in podpiral je svoj predlog z navedbo razlogov in pravic, ki jih imajo železničarji, da se jim določa v svrhu zboljšanja njih razmer svoto 17 milijonov kron, ki jih vlada železniškemu osebju pravzaprav dolguje.

V svojih izvajanjih se je sodr. Tomschik najprej spominjal predloga socialnih demokratov, ki

so zahtevali, da se postavi v proračunski provizorij znesek 17 milijonov kron za železničarje. Takrat je rekla vlada, da ni pokritja za to svoto. Sedaj pa se je izkazalo, da bi ta znesek lahko železniško ministertvo pokrilo iz dohodkov železnice. Tudi vladni pristaši so stavili oktobra več predlogov, ki zahtevajo upostavitve svot v proračunski provizorij za državne nastavitve, kar je naknadno pritrđitev socialno demokratičnemu predlogu. Tomschik dokazuje, da železniško ministertvo ni izpolnilo svojih obljub. Toplo se potem zavzema za vse kategorije uslužbencev državnih železnice in stavi po enournem govoru primečen predlog, ki se glasi:

V § 2 proračunskega provizorija naj se dostavijo sledeče besede in sicer z določbo, da je za zvišanje plač uslužbencev in delavcev c. kr. državne železnice upostaviti znesek 17.010.171 kron za zvišanje plač delavcev dvorne in državne tiskarne, tabačne režije, delavcev v solnih napravah, glavne peneznice, brzojavnega in telefonskega urada, tržaških skladišč, državnih montanskih tovarn, delavcev v gozdih in na domenah in cestarjev je uporabiti zneske, ki jih je določil sklep poslanske zbornice od 20. decembra 1911.

Železniški minister izjavlja „da je določeni znesek 21 milijonov kron že popolnoma izčrpan. To je tudi že povedal na seji zbornice. Vlada, da mora vztrajati glede 17milijskega predloga na stališču, ki ga je zavzela že poleti, da si pridži odločitev časa in obseg izboljšanj. V železniškem ministertvu se bavijo z vprašanjem o izboljšanju plač, pokritje bodo našli v denarnih sredstvih, s katerimi sedaj razpolagajo.

Predlog sodruga Tomschika je bil v proračunskem odseku odklonjen. Prijavil ga je nato kot manjšinski predlog, 28. m. m. se je v zbornici poimensko glasovalo o tem predlogu. Za predlog je glasovalo 143 poslancev, proti pa 153. Torej je bil predlog odklonjen z večino desetih glasov! Tudi slavni „železničar“ Heine je glasoval proti. O zanimivih tozadevnih razpravah pisemo podrobneje v prihodnji številki.

Z južnega kolodvora.

Sodrugi železničarji na južnem kolodvoru so zopet podali lep dokaz solidarnosti in zavednosti. Nabrali so med seboj v svrhu podpore raznim delavcem in vdovam delavcev na železnici 294 kron in 60 vin. radodarnih prispevkov. Štirje skladišeni delavci so dobili po 35 kron podpore, en premikač 84 kron in 60 vin., in dve vdovi železničarjev vsaka po 35 kron.

Svoto so nabrali samo organizirani delavci, da izvanredno podpirajo sodruge.

Lepa pozitivnost sodrugov na južni železnici zasluzi, da jo omenimo na tem mestu. Pokazali so s tem plemenitim podpiranjem lastnih sodrugov, da so resnično zavedni in solidarni tovarisi. Ako bi se bilo tako svoto nabralo med jugoslovani, da podpirajo svoje člane, bi njih glasilo kar mrgolelo raznih zahval. Mi pa nočemo izrabiti tudi tako plemenito podpiranje v agitačne in demagogične svrhe. Le konstatiramo zavedno in dejansko plemenito solidarnost naših organiziranih železničarjev.

Omenjene svote pa niso v nikaki zvezi s podpornim skladom, ki obstoji na južni železnici.

Državno železniškemu ravnateljstvu v Trstu!

Odprto vprašanje.

Glasom dopolnilnega zvezka se ne sme pri vlakih in jedilnih vozeh naročiti jedila potom službenih brzojavov. Ako se na željo občinstva naroči na tak način jedila, morajo naročniki plačati zasebni brzojav. Ta predpis je bil uslužbenecem merodajen. Dne 12. julija 1912 je pri vlaku 608 službujoči uradnik Adrario potom službenega brzojava naročil jedila za Jesenice. Brzojavil je službeno in obdržal zase onih 62 vin., ki so bili plačani za brzojav. Mi bi se s stvarjo ne pečali več kakor toliko, ko bi nam značaj slučaja ne nudil priliko mnogim umestnim opazkam. Ako bi slični čin storil vlakovni spremljevalec, bi v najboljšem slučaju prišel v disciplinarno preiskavo, ako bi se ga ne odtegnilo od njegovega mesta. Pri disciplinarnih preiskavah bi bilo umestno sklicevati se na slučaj Adrario.

Dognano je, da slučaj, ki ga navajamo, ni neznan ravnateljstvu državnih železnice. Dvornemu svetniku Galambošu samemu je slučaj prav dobro znan in vendar se ni dosedaj še ničesar ukrenilo.

Mari se je predpise spremenilo — ali razveljavilo? — Kakor rečeno, bi se vlakovnemu spremljevalcu slično dejanje tako skratka ne odpustilo. Zadel bi ga pravorek disciplinarne komisije in dvorni svetnik Galamboš bi se ne obotavljal podpisati najostrejšo službeno sodbo.

Menimo, da bi morale biti pravice in dolžnosti uslužbencev povsod enake. — Ali je ime Adrario tako sveto pri našem ravnateljstvu?

Po ravnanju nekaterih drugih nositeljev imena Adrario je sklepati, da imajo nekatere osebe resnično prednost pred drugimi.

Ali naj velja tudi v železniški službi prednost in privilegij? Ali pa dokazujejo enaki slučaji, da se napačno tolmači stališče in dolžnosti posameznih naprav določbam, ki veljajo za celokupno železniško osebje?

Protestni shod zoper nevzdržljive razmere na državni železnici.

Spodnja Šiška. Neznosne razmere na c. kr. državni železnici so bile predmet velikega protestnega shoda, ki se je vršil dne 16. m. m. v gostilni pri Anžoku v Spodnji Šiški. Shod je bil zelo dobro obiskan in vsi prostori so bili do zadnjega kotička natlačeno polni. Na izrecno željo in vabilo organizacije je bil na shodu navzoč gosp. dr. Grčar iz Trsta kot zastopnik tržaškega ravnateljstva državnih železnice.

Shodu je predsedoval sodr. Udovč, ki je po kratkem nagovoru podal besedo sodrugu K o p a č u . ki je izvajal med drugim sledeče:

Nevzdržljive razmere v področju prometnega kontrolorja gosp. nadzornika Batagelja so pravzaprav provzročile današnji shod. Še drug povod pa je, da se ravno sedaj nahajamo v zelo kritičnih političnih odnosih. Smatramo kot svojo dolžnost da opozorimo merodajne faktorne na dejstvo, da bi v slučaju potrebne pomnožitve prometa nemoteno funkcioniranje popolnoma odpovedalo. Vse prošnje in pritožbe glede na te neznosne razmere so ostale brezuspešne. Gosp. prometni kontrolor daje ukaze, ki so nasprotni obstoječim predpisom.

Pa tudi obnašanje gospoda postajamačelnika Hrašoveca je tako surovo, da če bi ga človek po uniformi ne spoznal kot železniškega uradnika, bi menil, da ima kekega rovtarskega hlapca pred seboj. Zato pa cvete pod njegovim vodstvom denuncianstvo. Uslužbenec nima pri njem nič govoriti. Kar pove uradnik mu je resnica, kar uslužbenec, pa mu je laž. Da bi preiskoval njemu naznanjene zadeve, zato je ta gospod vse preveč komoden.

Vsak dan se uslužbenci pritožujejo glede teh neznosnih razmer pri nadzorniku Batagelju ter odklanjajo odgovornost za slučaj kake nezgode, ali vse je hob v steno.

Izmed pritožb navedemo zlasti sledeče:

Vkljub jasnim določbam železniško ministrskega odloka z dne 27. novembra 1907 št. 18.443-IV se sestavlja službene turnuse, ne da bi se oziralo na želje prizadetega osebja ali pa pritegnilo zaupnike osebja. Sploh pa se tudi izvolitve teh zaupnikov nikdar ne izvede. Vsled tega se je tudi prigo-dilo, da je pretečeno poletje gosp. prometni kontrolor odredil, da mora ob nedeljah in praznikih dolenjska partija vlaka 2272 takoj po njega prihodu v Rudolfovem prevzeti vlak 2280, kar pomenja 19-urno službo. Sicer se je to odredbo kmalu zopet umaknilo, ali vseeno je to značilno za dejstvo, kako se tu ravna s predpisi.

Največ pa tpe neprideljeni zavirači, ki se jih brez ozira na predpisan počitek komandira v službo. To se zlasti pri kamniških turah utemeljuje z izgovorom, da si zavirači lahko odpočijejo v Kamniku.

Partije tovornih vlakov želijo uvrstitve kamniških vlakov 2171 in 2176 v turnus za tovrne vlake; nadalje naj vodi partija vlaka 1772 vlak 1787 iz Jesenic v Ljubljano, ne pa kakor sedaj, da vodi vlakovodja vlaka 1772 iz Jesenic osebni vlak iz 1713 v Ljubljano, partija pa se pelje z vlakom 1721 v režiji (to je: brez službe). Potem vlak 1768 iz Ljubljane na Jesenice in v režiji z vlakom 1723 v Ljubljano.

Da se more v vsakem oziru ugoditi službenim zahtevam, naj obstoje partije tovornih vlakov iz vlakovodje in štirih mož in sicer na dolenjskih kakor tudi na gorenjskih progah. In to raditega, ker je poleg dela pri zavorah tudi mnogo opravka z izkladanjem in nakladanjem. Da se pri nezadost-

nem številu osebja ne more zadosti paziti na predpisano varnost blaga in oseb, dokazujeta nezgodi Ambrožiča in Oliča, ki imata svoj izvor v navedenih dejstvih.

Določ e instrukcije XX., člen 81 naj se pod vsemi pogoji in na vseh progah vpoštevata in strogo po njih ravna, kar je za varnost prometa neobhodno potrebno.

Ravnateljstvo naj izjavi kot nedopustno in predpisom nasprotujoče, da mora zadnji sprevodnik vlaka na ustmeno povelje gospoda prometnega kontrolorja zapuščati svoje važno mesto in sodelovati pri drugem delu. Ravnatko naj izjavi ravnateljstvo, da so ustmene odredbe od katerekoli strani, ki nasprotujejo obstoječim predpisom, nedopustne in da se ni treba po njih ravnati.

Ugodi naj se ponovnim pritožbam glede spalnic (kasarn) v Rudolfovem in Kamniku. Zlasti pa se naj razveljavi odredbo gospoda prometnega kontrolorja, vsled katere po dnevi ni dovoljena raba postelj. Ta odredba nasprotuje določbam spalnškega reda, ki ga je izdalo železniško ministrstvo.

Ravnatko se naj razveljavi odredbo gospoda prometnega kontrolorja, ki prepoveduje obisk gotove gostilne v Škofji Loki med vlakovnimi presledki, kjer krije osebje svoje potrebščine. Ker to ni v zvezi s službenimi interesi, se ne more nikomur prepovedovati nakupovanje svojih potrebščin kjer hoče.

Glede na strojno osebje naj se odredi, da dobi isto jasne in točne določbe glede zaračunavanja premikanja, da se izogne poljubnemu razlaganju sedanjih določb.

Prožnim delavcem, ki nadomestujejo čuvaje, naj se zaračuna in plača čezurno delo, kakor je bilo to v navadi že prejšnje leta.

Desetim delavcem, ki že več let opravljajo sprevodniško službo in še danes ne vedo če bodo sploh kedaj sistemizirani, se naj kratkim potom naznani kako dolgo še morajo ostati v tem negotovem stanju.

Oglasilo se je za besedo še okolo 20 govornikov, ki so vsi v ostrih besedah nastopili proti sedanjemu samovlastnemu režimu gospoda prometnega kontrolorja in njegovih pomočnikov na državni železnici in naštevati naravnost škandalozne nedostatke. Želja vseh pa je, da železniško ministrstvo pošlje oba prej omenjena gospoda čimprej v zasluženi pokoj, predno napravita kako hujšo nesrečo.

Po zaključnem govoru sodruga Kopača je shod soglasno sprejel sledečo

resolucijo:

Z ozirom na dejstvo, da je občevanje posameznih predpostavljencev napram podrejenim uslužbencem, posebno pa ono prometnega kontrolorja gosp. nadzornika Batagelja in postajenačelnika gosp. nadzornika Hrašovca skrajno netaktno, v nekaterih slučajih celo surovo izzivajoče;

uvaževaje, da merodajni faktorji in posebno prometni kontrolor gosp. Batagelj enostavno ignorirajo predpise, ki so vsaj deloma uslužbencem prijazni in ki ščitijo varnost oseb in blaga, ter določbe o službi in počitku, in na njih mestu postavljajo ustmene raporte, ki naravnost nasprotujejo duhu predpisov;

uvaževaje, da merodajni faktorji ničesar ne ukrenejo zoper zameram pod katerimi trpi vlakoposevalno in vlakospremno osebje vzlic večletnim pritožbam in prošnjam, ker baje ni mogoče odpraviti obstoječih nedostatkov, ker prometni kontrolor vztraja pri svojih zapovedih;

zahtevajo na dne 16. decembra vršečem se javnem železničarskem shodu zbrani železničarji, da prisotni člani personalne komisije zbero na shodu objavljene nedostatke v spomenico katero naj potem vzajemno s tajnistvom splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo predlože tržaškemu ravnateljstvu. Enako glaseča se spomenica naj se odpošlje tudi državnemu poslancu sodr. Tomschiku na primerno uporabo.

Dopisi.

Resna beseda. Doba, v kateri živimo, je tako resna, da delavski sloji nimajo prav nobenega povoda zreti tako brezskrbno v svet, kakor se žali bog čisto opazuje. Najčudnejše pojave smo opazovali v tem oziru tekom zadnjih let med proletarijatom prometnih panog, v kolikor živi v naši

bližini. Lepe nade so nas navdajale, ko smo sledili živahnemu razvoju železničarske organizacije, in zdelo se nam se je, da vsaj ta del delavstva čimpreje doseže tiste cilje, po katerih vsi stremimo. Pričakovali smo, da si železničarji vsaj pribore pri znanje človečanstva v današnji družbi, če se že ne rešijo gmotne odvisnosti. Toda prišlo je drugače. Brezpogojna solidarnost velike večine železničarjev je bolela marsikoga in najžalostnejše je dejstvo da so bili železničarji, ki jih je ta solidarnost bodla v oči. Seveda so bili to proletarci brez razredne zavesti, nemo orožje v rokah brezvestnih hlapcev kapitalizma. Začeli so razdvajati, kar je z velikanskim trudom in brezprimerno požrtvovalnostjo zjediniilo, nemeneči se za posledice, ki so morale na stati. In nastale so, nastale preje, kakor so si razdvojevalci morda predstavljali in to s tako vehemenco, da je njih postoj odprl marsikomu dolgo zaprte oči.

Danes zopet stojimo pred dejstvi, katera nam niti v sanjah ne bi prišla na misel. Brezobzirna brutalnost, pravcata ruska nasilja in najhujši terorizem so zopet na dnevnem redu in nehoti se človek vpraša: Je-li moralo priti tako daleč? „Vas ima pravico vsak zamerjati, vi ste delavec!“ to so značilne besede, ki govore več, kakor je bilo tekom let napisanega. To je torej uspeh razdvojevalnega dela, katero se je nosilo z brezprimerno energijo v vrste železničarjev in prav poljevalno bi vprašali aposteljanove vere in aristokratskega sinčka malomeščanskega krojača gosp. Repovša: Ste li to vzgajili v Vaši zvezi jugoslovenskih železničarjev? Torej na ta način si predstavljate rešitev slovenskega delavstva iz spon, ne tujerodnega, temveč pristno domačega nasilja? Ali veste, da je protektor in menda član vaše organizacije, ki smatra delavstvo za nemo in brezpravno živino, s katero lahko pometa vsak komur se poljubi?

To so žalostne perspektive, s katerimi se mora seznaniti najširša javnost, katere morajo pa tudi služiti kot pomemben memento vsem tistim, ki so drli za Vami, zanašajoč se na dobre motive Vašega dela.

Torej, ker smo delavci, zato ima po mnenju gosp. postajenačelnika na državnem kolodvoru vsak pravico z nami početi, kar se mu poljubi. Da so to tajne želje vseh mogotecev in njih kreatur, nam seveda ni bilo nikdar neznan, vendar pa nismo pričakovali, da so gospodje tako slabi diplomatje in da bodo tako hitro pokazali svojo pravo naravo. Izgovor, da je to posamezen slučaj, ki nič ne dokazuje, je jalov in mi smelo trdimo, da je to sistem, ki je naraven plod brezvestnega in razdvojevalnega dela. Mar ni sličen slučaj, ki se je odigral dne 27. m. m. na postaji Laze pri izplačilu delavcev in pri katerem je igral junak zveze jugoslovenskih železničarjev pristav Kromer jako žalostno ulogo? Vam koristijo plačilni listki toliko, kakor slepemu oslu očala, je dejal delavecem dobro vedo, da so se delavci leta in leta borili za izdajo teh listkov, ki jih vsaj deloma ščitijo pred marsikako preširoko vestjo. Da, vsaka in tudi najmanjša pravica, ki jo uživamo delavci, je nadutim gospodom odveč, kar jih pa nikakor ne odvrača od nas, kadar potrebujejo štafaže v dosego svojih namišljenih pravic.

Hvaležni smo lahko gospodom, da so še pravočasno slekli jančjo kožuho in se pokazali v pravi podobi požrešnih volkov. Naša naloga pa mora biti, da iz tega izvajamo konsekvence do skrajnosti. Železničarji, 12. ura se bliža, boj je neizogben in zmagali bomo le tedaj, če bomo temeljito pripravljeni. Zrak je poln najnevarnejših bacilov in okuženo je vse okrog nas, toda vse to nas ne plaši, ker se zavedamo svoje razredne moči, katero mora osvežujoča moč socializma privedi do cilja. Zlomili bomo kruto nasilje, ki nas tlači, ker je moramo zlomiti v korist človeškemu rodu. Pripravimo se torej!

Celje. — Zgubili smo znanega zvestega sodruga Matija Kravnca, skladišnega slugo na tukajšnji postaji. Dne 11. decembra ga je zadela na delu srčna kap. Zgrudil se je na tla in ostal takoj mrtev. Pogreb je bil dne 13. t. m. ob 3 uri pop. Krsto se je neslo iz mrtvašnice na pokopališče zopet na kolodvor in od tam na poslednji dom. Pogreb je spremljala železničarska godba. Udeležilo se je pogreba veliko število železničarjev uradnikov in mnogo ostalega občinstva. Podružnica strokovnega in pravovarstvenega društva v Celju se tem potom zahvaljuje gospodu postaje-

načelniku, gospodom uradnikom in gospodični asistentki Bracičevi, ki so spremili na pokopališče eenjenega sodruga. Zahvaljuje se nadalje za darovane vence. Zvesti, vztrajni in navdušeni sodrug, ki je svoje življenje posvetil bojem za blagostanje železničarjev in sploh za ljudske pravice, nam bo ostal v trajnem in hvaležnem spominu. — Žalujočim ostalim naše sožalje.

S Pragerskega. — Na tukajšnji postaji gospoduje klika nemških nacionalcev, ki smejo brezpogojno šikanirati, varati in izkoriščati revno železniško osebje. Glasilo organiziranih železničarjev „Železničar“ je že nemalokrat primerno ožigosalo nevzdržljive razmere na tukajšnji postaji. Ošabna nemško nacionalna klika smatra slovenske železničarje za nekaj uvaževanja in spoštovanja nevređen izkoriščevalen material. Kdor ne trobi v rog „Reichsbundlerjev“, je izpostavljen sistematičnemu preganjanju od strani gospodov uradnikov, ki smejo pod poveljništvom sedanjega postajenačelnika nemoteno izvrševati vse mogoče in nemogoče infamije in norosti. Da bi pridobili svoji nacionalistični zvezi članov in sredstev, se poslužujejo najenostavnejšega načina. Delavcem odtrgavajo na plači prispevek za zvezo, pa če je to dotičnemu drago ali nedrago. Nemško nacionalistični listi se razpečavajo in usiljujejo nemoteno ob službenem času. Bognedaj pa, da bi kak zaveden železničar razpečaval med svojimi tovariši delavsko časopisje! Pokonec bo vse uradništvo z gospodom postajenačelnikom vred. Slovenski železničarji morajo opravljati najtežavnejša dela: zapostavljeni so povsod. Da so take razmere povzročile napetost med osebjem in uradništvom, je pač razumljivo. Seveda ni v tem resnem boju zoper ravnanjem nemških nacionalcev o slovenskih narodnih železničarjev ne duha ne sluha. Ko gre, da zabavljajo proti socialno demokratičnem železničarjem, se kaj mnogo širokoustijo. Tukaj, kjer gre za obrambo slovenskega delavca zoper nemški napuh, pa močijo. Pred kratkim so „Reichsbundlerji“ zopet pokazali svojo doslednost. Priredili so dne 7. t. m. božično drevo. Povabili so na to veselico seveda t. e. svoje pristaše. Ali ker so potrebovali za prireditve denarja in daril, so nostavno odtrgali na plači vsem uslužbencem, brez ozira na njih politično mišljenje, po 20 vin. Protestirati je bilo zaman. Nabrali so na tak način lepo vsoto. Bahali so se potem, češ, iz našega žepa gre ta vsota, ki jo darujemo za prireditve. Pa še nekaj lepšega je. Sodrugu Pičninu je postajenačelnik Schneider že lansko leto prepovedoval pristopiti skladišče, da bi tam govoril z delavci. Takrat mu je sodrug Pičnin primerno posvetil. Ker ni ukaz postajenačelnika sodrugu Pičninu mnogo hasnil, je sedaj omenjeni Schneider zaukazal delavcem, da ne smejo govoriti z sodrugom Pičninom! Bolj smešnega ukaza si človek ne more predstavljati. Kako pa naj sodrug Pičnin opravlja svojo službo, če uslužbenci ne smejo govoriti z njim? — Že navedena dejstva kažejo vso duševno mizerijo in ozkosrčnost prevnetih naših Germanov. Gospodje si nemara domišljujejo, da bodo s sličnimi ukrepi rešili postajo socialistične poplave? Ne bo se jim posrečilo ovirati delovanje naše železničarske organizacije, ki šteje že nad sto in sto zavednih članov. Nasprotno. Ker nas že na vse načine izzivajo in preganjajo, bomo pričeli boj vse ostreje, da se za enkrat rešimo brutalnega izkoriščanja in šikaniranja gospodov nemških nacionalcev. — K neznosnim razmeram na tukajšnji postaji se še vrnemo.

Domače vesti.

Sodrugi železničarji! Včerajšnja „Edinost“ vabi železničarje na veselico jugoslovenske zveze, kjer naj se zberejo v „veseli družbi in radostnega lica“! V proračunskem odseku se je po izdajstvu zastopnikov nacionalističnih organizacij odklonilo 17 milijonski predlog. Jugoslovenski narodni klerikalni poslanci so tudi topot izdali železničarje. In ti naj bi se sedaj „radostnega lica“ zabavali na veselicah jugoslovenske zveze?! V znak nezadovoljnosti in protesta udeležite se kompaktno Silvestrovega večera „Ljudskega odra“, ki bo danes zvečer.

Društvo „Ljudski oder“. V petek 3., soboto 4., v petek 10. in v soboto 11. januarja 1913, predava v „Ljudskem odru“ prof. dr. Ivan Merhar o predmetu: J e d a č a , p i j a č a , d o m i n š e g e

naših pradedov. Železničarji! Udeležite se zanimivega ciklusa predavanj v največjem številu.

Komu so vojne koristne? Kapitalistično časopisje objavlja sledeče: Zvišanje kapitala lov podjetja Skoda.

Na občnem zboru podjetja Skoda v Plznu, ki se je vršil dne 20. novembra t. l., se je sklenilo, zvišati kapital družbe od 30 na 40 milijonov kron in to iz razloga, da je sedaj moment jako ugoden za izvrstno obrestovanje akcij.

Kupčija s kanoni obeta dobro tudi drugje. Glasila nemških borzistov naznanjajo, da je tvrdka Krupp v Essenu zvišala dividende od 10 na 12 odstotkov. Tako visoke dividende ni tvrdka še nikdar dosegla. Letni dohodki gospicah Krupp znašajo sedaj 50 milijonov mark!

Tudi francoski „kralj kanonov“ Schneider et Co. v Creusotu, je zvišal dividende svojega podjetja od 15 na 16 odstotkov. Čisti dobiček je narastel za 7 milijonov frank.

Zdaj razumemo zakaj se kapitalistični svet in kapitalistično-nacionalistično in krščansko-socialno časopisje s tako vneto zavzema za „civiliziranje“ narodov potom vojne.

Železničarji tržaškega državno železniškega ravnateljskega okraja, pozor!

V kratkem se vršijo volitve delegatov v poklicno združeno zavarovalnico zoper nezgode uslužbencev avstrijskih železnic in sicer: c. kr. severne železnice, c. kr. severno-zapadne železnice, c. kr. državno železniške družbe nadalje ravnateljstva državnih železnic v Lincu, Inomostu, Beljaku, Trstu, Olomucu, Pragi, Plznu, Krakovu, Lvovu, Stanislavu in c. kr. obratnega vodstva v Černovicah. Za vsako navedeno ravnateljstvo je izvoliti po enega delegata in enega namestnika.

Te volitve so izredne važnosti. Tembolj pa je potrebno, da so vsi sodrugi in tovariši na svojem mestu, ker kakor je železnikemu osobju dobro znano, skuša c. kr. vlada potom zakonskega načrta, ki ga je predložila državnemu zboru, kratiti železničarjem pravice do socialnega zavarovanja.

Poslabšati pa se hoče ne le zakon, marveč tudi zavarovanje še na druge načine. **Vladi službujoči poslanci zahtevajo strnitev rente in da se vodstvo zavarovalnice zoper nezgode izroči vladi.** Nemško nacionalni poslanec Kroy je predlagal trorzdelbo načelstva, da tako prepreči enakoštevilno zastopstvo v vodstvu zavarovalnice. Železniško ministrstvo bo v bodočem zastopano v načelstvu z dvema tretjinama t. j. z 12 člani, železniški uslužbeni pa le z 6 zastopniki.

Železničarstvo brez razlike političnega prepričanja, bodisi narodnega ali socialno demokratičnega mišljenja ima v izvoljenih članih načelstva svoje neposredne zastopnike in prijatelje, ki z vsemi svojimi močmi branijo interese in pravice železniških uslužbencev brez ozira, če so pristaši te ali one stranke, če pripadajo tej ali oni narodnosti.

Upamo, da bo avstrijsko železničarstvo z vso energijo odbilo napad na enakoštevilno zastopstvo v načelstvu zavarovalnice.

Volitve delegatov v zavarovalnico zoper nezgode naj značijo protest zoper nameravano oškodovanje uslužbencev potom trorzdelbe načelstva. Tovariše in sodruge pozivljamo, da enoglasno glasujejo za zaupnike, ki jih mi priporočamo.

Delegati, ki jih mi predlagamo, so skrbno izbrani. Predlagamo Vam delegate, ki poznajo zavarovalne zadeve in ki znajo ob priliki tudi energično in brezobzirno nastopiti, da ščitijo in uveljavijo interese uslužbencev. Predlagani zaupniki so vredni Vašega zaupanja.

Pretečena doba delovanja zavarovalnice kaže, da je bil glavni smoter delu naših zastopnikov, koristiti uslužbencem, ki so jih izvolili. O delu, ki so ga izvršili zastopniki v odboru zavarovalnice se je že poročalo in uspehi so znani. Zdrav razum železničarjev, naj jim zdaj veli, za koga imajo glasovati.

Tudi o priliki teh volitev se Vam bo reklo, da se gre tudi pri tej tako važni gospodarski instituciji za verske in narodne ozire. Takim trditvam ne verjemite. Pri teh volitvah naj Vas vodi Vaše srce, Vaša skrb za družino in otroke, ki naj bodo zadostno podpirani v slučaju nezgode.

Pri poslovanju zavarovalnice zoper nezgode ne smejo igrati vloge narodni ali verski momenti, temveč edinole gospodarski in gmotni interesi železniških uslužbencev.

S tem globokim prepričanjem naj vsak voli kandidate, ki jih mi priporočamo, uverjeni, da bodo znali častno zastopati pravice železničarskega osobja in železničarskih družin.

Naj nihče ne manjka pri glasovanju! **Naši kandidati so garancija, da se bodo izjalovile nakane vlade in nje služabnikov in tudi, da bo vedno in uspešno ovržen vsak poskus kršenja ali krajanja pravice.** Zastopali bodo tudi z vso energijo nove nadaljne zahteve železničarjev na polju socialnega in nezgodnega zavarovanja.

Volilno pravico ima vsak aktivni železniški uslužbenec in delavec (§ 2 b, 1, 2 in 3). Vsak v železniški službi zaposlen uradnik, poduradnik, sluga in delavec mora dobiti glasovnico.

Vsako zlorabo ali uplivanje pri volitvah je nemudoma naznaniti uredništvu „Železničarja“ v Trstu, ulica Madonnina 15.

Za tržaški državno-železniški okraj priporočamo sledeče kandidate:

Kot delegata:

Tschofönig Andrej, nadsprevodnik v Trstu.

Kot namestnika:

Flaschberger Josip, postajni nadzornik v Gorici.

Eksekutivni komité organiziranih avstrijskih železničarjev.

ODPRTO VPRAŠANJE

drž. žel. ravnateljstvu v Trstu.

S Kanala. — Državno železniško ravnateljstvo v Trstu bi vprašali, če mu je znano postopanje-prožnega mojstra Valesa napram podrejenim uslužbencem. Pristransko ravnanje tega gospoda daje povod opravičeni nezadovoljnosti in razburjenosti prizadetih. Ako vpraša omenjenega gospoda za režijski vozni listek delavce, ki ne trobi v njegov rog, mu bo zahtevano gotovo odklonil, češ, da nima tiskovine. Vse drugače seveda ravna s pristaši njegove stranke. Njim ustreže takoj. Nekateri delavci morajo čakati na vozne listke po cele mesece in mnogokrat sami plačati celo vožnjo do Gorice ali drugam. Seveda se nato njegovi protežiranci bahajo, češ, nam, ki smo pri jugoslovanih, se pa takoj ustreže. — Povemo odkrito, da ne bomo dalje trpeli take vrste šikan.

Prizadeti.

Poročila o shodih.

Gorica I. — Dne 21. decembra se je vršil v restavraciji „Alla bella veduta“ v Gorici dobro obiskan shod južnih železničarjev s sledečim dnevnim redom: Poročilo o sklepih dunajske konferenče premikalnega osobja dne 11. m. m.; stališče železniškega osobja; raznoterosti.

Predsednik sodr. Mozetič je otvoril shod ob 8. uri zvečer in podelil besedo sodr. Kersiču, ki je poročal o prvi točki dnevnega reda. Poročevalec opisuje najnovejšo nakano žel. ministrstva, ki hoče uvesti premije za premikalno osobje na vseh avstrijskih železnicah. Uvedba premij, ki ne bi smele prekoračiti svoto mesečnih 30 kron, najmanj pa 15 kron, bi premikalno osobje južne železnice izdatno oškodovalo. Razpravljalo se je na omenjeni konferenci tudi razmere južnih in drž. železničarjev. Uvedba premij bi drž. železničarjem koristila, južnim železničarjem pa bi skrčila dohodek. Take premije so že na vzhodnih progah drž. železnice uveljavljene in se jih hoče zdaj uvesti na vseh železnicah. Seveda si južni železničarji ne smejo to dovoliti in prepričani smo, da že uprava južne železnice ne bo sledila „vzornim“ naredbam žel. ministrstva in dosedanje mesečne zasluzke vojega premikalnega osobja skrčila.

Navzoči, ki so pazno sledili poročilu sodr. Kersiča, so vzeli izvajanja s pritrjevanjem na znanje.

O drugi točki dnevnega reda poroča sodr. Mozetič. Položaj železničarjev postaja od dne do dne neznosnejši. Žuga se nam z novimi predpisi in paragrafi. Hoče se poslabšati še bolj razmere železničarjev. Dosedaj pridobljenim pravicam se hoče odvzeti učinek. Če se bo upravam posrečilo oškodovati do skrajnosti osobje, tedaj naj si prizadeti

pripišejo krivdo samim sebi. Meščanske narodne stranke, ki gazijo navprek v klerikalno in vladno močvirje, ščejo priliko n način, da bi železničarjem odvzele skromni zaslužek in redke pravice. Železničarji naj postanejo pokorni in naj bodo dobri patrijotje. Tako nam velijo kapitalisti in njih dobro plačani in zvesti hlapeci, skriti za narodno ali versko zastavo. Sodr. Mozetič pozivlja navzoče, da naj bodo pripravljeni na vse eventualne dogodke. Sodrugi železničarji naj zasledujejo parlamentarno delovanje avstrijske drž. žbornice, ki se jo hoče zdaj spremeniti v nekako drugo dumo. Nemara, da nas bodo polagoma še privadili nagajke! Grof Stürgh je že ukrenil vse potrebno, da doseže svoj cilj. Odločilni trenotek ko bo treba braniti naše življenske pravice, pričakujemo v mirni zavesti, da bomo skupno in solidarno odbili sovražnike. Končno spodbuja sodr. Mozetič navzoče, da naj delujejo in agitirajo za našo organizacijo, ki je obilokrat dokazala, da jej niso slični boji neznani in da se jih tudi ne straši. — H konecu omenja govornik uspešno delovanje naših zastopnikov v zavarovalnici zoper nezgode železničarjev. Jedratemu in živalnemu govoru je sledil buren aplavz.

K zadnji točki so govorili še sodrugi Leban, Kersič, Rešič in Kikelj o različnih službenih zadevah.

Predsednik je zaključil ob 10. uri in pol zvečer krasno uspeli shod.

Borovnica — dne 22. decembra t. l. ob 11 uri zjutraj se je vršil v gostilni Drašlerja dobro obiskan shod železničarjev. Na dnevnem redu so bile razmere kurilniških in prožnih delavcev in agitacija. Poročal je predsednik tukajšnje skupine sodr. Jan. Razlagal je položaj kurilniških in prožnih delavcev napram drugim kategorijam. Navedel je izvedene akcije v prid interesov kurilniških in prožnih delavcev in sklepe konferenc dotičnih kategorij. Pojasnila so bila jako podučljiva. Navzoči so vzeli na znanje sklepe o akciji ki se bo moralo izvesti, da se zboljša neznosni položaj delavcev proge in kurilnice. Končno je podal poročilo o dosedanjemu delovanju skupine. Delo in prizadevanje organizacije ni bilo brezuspešno. Nasprotno. Rodilo je obilo sadov; marsikateri kategoriji so se znatno zboljšale službene in mezne razmere. Spremenil in zboljšal se je pa položaj vsega železniškega osobja. Seveda smo še daleč od uresničenja vseh naših zahtev in to kar se je do zdaj doseglo je še vse premalo. Govornik je dokazal z navedbo nekdanjih in sedanjih plač, da so bili boji razredno in mednarodno organiziranega železničarstva, gmotno in moralno koristni. Pričeti boj hočemo složno in energično nadaljevati. Porok gotovi zmagi v boju izkoriščanih železničarjev je pa močna organizacija. Te naj se oklenejo zavedni železničarji, ki hočejo priboriti sebi in svojim družinam boljše življenje.

Za sodrugom Janom je govoril še sodr. Hrovatin, ki je priporočal navzočimi zanimanje za delavsko časopisje. Naši delave vse premalo čitajo in to ni prav. Vsak zaveden železničar naj čita in razširja „Zarjo“, ki je naše edino glasilo. — Krasno uspeli shod je napravil na navzoče najboljši utis.

Vršijo se sledeči shodi:

V Trstu dne 15. januarja 1913 ob 8. urizvečer v Delavskemu domu redni občni zbor krajevne skupine Trst I z običajnim dnevnim redom.

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Železničarja“ in „Zarjo“!

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač
Tiska L. Herrmanstorfer v Trstu